

ETELÄ-SAVON SOSIAALI- JA
TERVEYSPALVELUJEN
KUNTAYHTYMÄN
ENSIHOIDON OPISKELIJOIDEN
PEREHDYTYSOPAS

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala			
Koulutusohjelma Ensihoidon koulutusohjelma			
Työn tekijä(t) Noora Lipsanen			
Työn nimi Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän ensihoidon opiskelijoiden perehdytysopas			
Päiväys	17.4.2017	Sivumäärä/Liitteet	55
Ohjaaja(t) FT, Lehtori Marja Silen-Lipponen			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä, ESSOTE, ensihoitopalvelut			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opiskelijoiden perehdyttäminen harjoittelupaikkaan ja sen toimintatapoihin on nykypäivänä tärkeää. Harjoittelujen tavoitteena on perehdyttää opiskelijat oman alansa keskeisiin työtehtäviin, sekä opittujen tietojen ja taitojen soveltamiseen käytännön työssä.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa ensihoidon opiskelijoille perehdytysmateriaali Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän (ESSOTE) ensihoitopalveluille. Oppaan tavoitteena on helpottaa ja auttaa opiskelijoita perehtymään Essote:n tuottamaan ensihoitopalveluun, omaan harjoitteluyksikköön, kalustoon ja välineisiin, sekä vallitseviin ohjeisiin. Oppaan tavoitteena on toimia myöskin omalta osaltaan perehdyttäjän ohjaamisen tukena. Ajantasaisen perehdytysmateriaalin ansiosta opiskelijat saavat alueella yhdenvertaisen perehdytyksen sekä yhteiset toimintatavat vakituisen henkilökunnan kanssa.</p> <p>Opinnäytetyöni on työelämälähtöinen kehittämistyö, jonka olen toteuttanut perehtymällä Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän ensihoidon ohjeistuksiin, kalustoon ja välineistöön, sekä teoria- ja tutkimusmateriaaleihin opiskelijoiden perehdyttämisestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Yhteistyössä opiskelijavastaavien kanssa olemme laatineet oppaan sisällön ja tuotoksessani olen myöskin hyödyntänyt aiemmin laadittua opiskelijoiden perehdytysrunkoa. Työ tulee toimimaan paperisena versiona asemapaikoilla, sekä sähköisenä versiona, jota jokaisen asemapaikan opiskelijavastaava voi helposti muokata tarpeen vaatiessa ja ohjeistuksien päivittyessä.</p> <p>Opas sisältää ensihoidon harjoitteluun meneville opiskelijoille tietoa organisaatiosta, yleisistä ohjeista ja toimintatavoista, turvallisuudesta, laitteista ja välineistä, vaitiolovelvollisuudesta sekä muista harjoittelun kannalta keskeisistä asioista. Oppaan liitteenä on opiskelijan perehdytysrunko, salassapitosopimus ja palautelomake.</p>			
Avainsanat			
Perehdyttäminen, ensihoito, opiskelijan ohjaus			

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme of Paramedics			
Author(s) Noora Lipsanen			
Title of Thesis Anticipation of violent and threatening situations for paramedics			
Date	17.4.2017	Pages/Appendices	55
Supervisor(s) PhD, Senior Lecturer Marja Silen-Lipponen			
Client Organisation /Partners South Savo social and health services municipal corporation, ESSOTE			
<p>Abstract</p> <p>Students` familiarization with the practical training place and its practices is important nowadays. The aim of the practical training is to familiarize the students with the main tasks of their own field and also to apply their knowledge and skills in practical work.</p> <p>As my final project I made students' orientation material for the emergency medical services produced by South Savo social and health services municipal corporation (ESSOTE). The meaning of the project was to make an updated and easily upgradeable orientation guide for the students coming to practical training.</p> <p>The target of the project was to ease and help the students to get acquainted with the emergency medical service produced by ESSOTE, as well as their own training units, the equipment and the existing guidelines. The purpose of this guide is also to support the mentor in his/her work. The up-dated orientation material will enable students to get equal orientation, as well as common practices with the permanent staff.</p> <p>My final project is a working life -based development, which I have done by studying the guidelines of emergency medical services produced by ESSOTE, their professional equipment and also by studying theory and research material of student orientation and the things affecting it. I have prepared the content of the guide together with the student coordinators. In my work I have also taken advantage of previously drawn up students' orientation material. There will be a paper version of the guide at the stations and also a computer version, which can easily be edited if necessary.</p> <p>The guide includes information for the students about the organization, general rules and practices, safety issues, equipment, confidentiality and other key issues concerning the practical training. It includes the main student orientation material as well as a confidentiality agreement form and a feedback form.</p>			
Keywords			
Familiarization, emergency medical services, students` familiarization			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	PEREHDYTTÄMINEN	6
2.1	Oppimisen ja perehdyttämisen merkitys.....	6
2.2	Perehdyttämisen tarkoitus ja tavoitteet	7
2.3	Perehdyttäjä ensihoidossa.....	8
2.4	Opiskelija vastuut ja velvollisuudet perehdytettävänä	8
2.5	Opiskelijan perehdyttämistä ohjaavat lait	9
2.6	Perehdyttämisen vaiheet ja sisältö	10
2.7	Perehdytysoppaan sisältö.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
3	PEREHDYTYSOPPAAN TOTEUTUS JA TULOS.....	11
3.1	Ensihoito Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhjän tuottamana	11
3.2	Työn toteutus	12
3.3	Tuotos.....	13
4	POHDINTA.....	15
4.1	Asiasisällön ja tuotoksen pohdinta	15
4.2	Eettisyys ja luotettavuus	15
4.3	Oman oppimisen pohdinta	17
4.4	Jatkokehitysideat.....	18
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISOT	19

1 JOHDANTO

Opiskelijoiden perehdyttäminen harjoittelupaikkaan ja sen toimintatapoihin on tärkeää. Harjoittelujen tavoitteena on perehdyttää opiskelijat oman alansa keskeisiin työtehtäviin, sekä opittujen tietojen ja taitojen soveltamiseen käytännön työssä. Organisaatioiden tehtävänä on puolestaan varmistaa, että jokainen harjoittelujakso antaa riittävästi tarkoituksenmukaisia ja opiskelijan ammatillisuutta, osaamista ja työelämätaitoja kehittäviä oppimiskokemuksia ja että ohjaus vastaa asetettuja vaatimuksia. Merkittävä osa opiskelijoiden ammatillisuuden, työelämätaitojen ja osaamisen kehittymisestä tapahtuu harjoittelujaksojen aikana. (Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä, 2011.)

Opiskelijoiden perehdytysprosessiin on tärkeää panostaa oppimisen ja harjoittelun sujuvuuden kannalta. Ennen harjoittelujakson alkua on opiskelijan hyvä saada tietoa tulevasta harjoittelupaikastaan ja sen asettamista vaatimuksista ja käytännön asioista. Harjoittelujaksoa edeltävästi lähetetty perehdytysmateriaali tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden perehtyä ja tutustua tulevaan harjoittelupaikkaansa ennen varsinaista vuorovaikutuksellista perehdyttämistä. Varsinainen kirjallinen perehdytysopas selkeyttää ja helpottaa opiskelijan oppimista, mutta se on myös opiskelijan perehdyttäjän tukena harjoittelujakson aikana.

Sain Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymän ensihoitopalvelujen opiskelijavastavalta työelämälähtöisen toimeksiannon. Suunnittelimme yhdessä perehdytysoppaan sisällön, joka soveltuisi kattavasti ensihoidon harjoitteluun tuleville eri koulutustasoilla opiskeleville opiskelijoille. Opinnäytetyöni tuotoksen kohderyhmänä ovat ensihoitajan (AMK), sairaanhoitajan (AMK), lähihoitajan ja pelastajan tutkintoa suorittavat opiskelijat. Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymän alueella ei tällä hetkellä ole käytössä ajantasaista ja kattavaa ensihoidon opiskelijoiden perehdytysopasta, joten opinnäytetyöni tulee olemaan tarpeellinen ensihoidon opiskelijoiden harjoittelujaksojen kehittämistä ja toteutusta ajatellen. Oppaan avulla saadaan koko Essote:n alueelle yhdenvertainen, tiivis ja kattava perehdytysmateriaali.

Opinnäytetyöni muodostuu kahdesta osasta, joita ovat loppuraportti ja perehdytysopas. Oppaan liitteenä on jokaisen opiskelijan oma henkilökohtainen perehdytysrunko, allekirjoitettava salassapitosopimus ja palautteen antoa varten täytettävä lomake. Raportissa käyn lävitse teorian ja työni etenemisen eri vaiheet, sekä kuvaan toimeksiannon antaneen organisaation.

Aihe oli itselleni mieluisa ja luontainen, koska työskentelen tällä hetkellä kyseisessä organisaatiossa ja olen aikaisemman tutkinnon myötä ollut itsekin opiskelijana Essote:n alueella, joten pystyn hyödyntämään työssäni omakohtaisia kokemuksia. Koen perehdytyksen ja sen onnistumisen tärkeäksi osaksi harjoittelun mielekkävyyttä ja opiskelijan ammatillisen osaamisen kehittymistä. Tulevaisuudessa

sa toivon myöskin itse pääseväni ohjaamaan ja perehdyttämään opiskelijoita ja kenties jatkamaan tämän oppaan kehitystä.

2 PEREHDYTTÄMINEN

2.1 Oppimisen ja perehdyttämisen merkitys

”Aito oppiminen tapahtuu vain kokemusten kautta. Kaikkeen mitä koemme vaikuttavat aiemmat kokemuksemme ja toisaalta kaikki mitä koemme muokkaavat tulevia kokemuksiamme ja osaamis-
tamme. Työn oppimisessa tällä on erityinen merkitys” (Dewey 1938.)

Oppimisella tarkoitetaan monimuotoista ilmiötä, joka yleensä havaitaan oppijan tietojen ja taitojen karttumisena. Sen luonne vaihtelee oppijan kehitystason ja oppimisen kohteen mukaan. (Carlsson ym. 2013) Useimmiten oppiminen on kuitenkin oman ajattelun kehittymistä ja sitä kautta myöhemmin toiminnassa, sekä asenteissa tapahtuvaa muutosta. (Mäkinen 2005.) Oppimistilanne ja paikka vaikuttavat oppimisen luonteeseen ja siihen, mitä ympäristössä opitaan. Oppimisen ymmärtämiseksi ei ole olemassa yhtä ainoaa ja oikeaa teoriaa, jonka pohjalta saataisiin kaikille oppijoille aikaiseksi hyviä tuloksia (Carlsson ym. 2013).

Osaksi työyhteisöä saapuu nykyisin paljon opiskelijoita, joiden opintokokonaisuuksiin kuuluu merkittävänä osana harjoittelu- ja työssäoppimisjaksot. Jaksot kestävät tavallisesti muutamasta viikosta kolmeen kuukauteen. Työssäoppimisella tarkoitetaan opetussuunnitelman mukaisesti laadittua opetusta, joka järjestetään työtehtävien yhteydessä ilman työsuhdetta ja palkkaa. (Kangas ja Härmäläinen 2007, 3, 11.)

Työssäoppiminen on ohjattua, tavoitteellista ja arvioitua opiskelua aidossa työympäristössä. Se on merkittävä osa ammatillista koulutusta ja keskeisessä roolissa opiskelijan ammattitaidon kehittymistä. (Ammatillisen perustutkinnon perusteet 2008-2010.) Työssä opitaan työn tekemisen ohessa ja osaaminen kehittyy kokemuksen kertymisen myötä. Harjoittelun tehtävänä on kehittää työssä tarvittavia rutiineja, tietoja ja taitoja, sekä oman alan työyhteisön ja työkuulttuurin tuntemusta. (Carlsson ym. 2013) Hoitotyönopiskelijoiden tulee kyetä yhdistämään opittuja tietoja, kokonaisuuksia ja periaatteita uuteen tietoon, jotta perusteltu päätöksenteko työelämässä tulee onnistumaan. (Chabeli 2010.)

Nopeasti muuttuvassa ja elävässä työyhteisössä, kuten ensihoidossa hyödynnetään mentorointia eli avusteista oppimistekniikkaa. Se soveltuu reaaliaikaiseksi ja nopeasti reagoivaksi oppimisen muodoksi. Avusteinen oppimistekniikka on kiinteä ja oppimista edistävä vuorovaikutussuhde kokeneen työntekijän ja opiskelijan välillä. Hyvässä vuorovaikutussuhteessa ohjaaja antaa tukea, ohja-

lee olla sidottuna asiayhteyteen, tilanteeseen ja siitä pyritään rakentamaan ehjä kokonaisuus. Oppimistapahtumat voivat olla suunniteltuja tai suunnittelemattomia, mutta näiden tulisi tapahtua jatkuvassa vuorovaikutuksessa opiskelijan ja perehdyttäjän kesken. (Pohjonen 2005).

Perehdyttämisellä tarkoitetaan niitä kaikkia toimenpiteitä, joiden avulla opiskelija oppii tuntemaan harjoittelupaikkansa, sen toimintatavat, työntekijät, työnkuvan sekä työhön liittyvät odotukset ja velvollisuudet. Perehdytyksessä täytyy antaa tietoa työssä käytettävistä laitteista ja välineistä, työhön liittyvistä terveys- ja turvallisuusvaaroista, sekä siitä kuinka työ tehdään oikeaoppisesti ja turvallisesti. Jotta perehdyttäminen olisi laadukasta ja rakentavaa, tulee sen olla sisällöltään prosessimainen ja pohjautua määriteltyihin säädöksiin sekä lakeihin. Opiskelijan tullessa perehdytettäväksi on muistettava, että työyhteisössä arkisilta tuntuvat asiat, eivät välttämättä ole opiskelijalle selviä. Perehdytyksen täytyy täten olla myös opiskelijakohtaista ja vastata tavoitteita. (Lahden ammattikorkeakoulu 2010)

2.2 Perehdyttämisen tarkoitus ja tavoitteet

Perehdyttämisen tavoitteena on perehdyttää alan opiskelijat oman alansa keskeisiin työtehtäviin, sekä opittujen tietojen ja taitojen soveltamiseen käytännön työelämässä. Harjoittelujaksojen aikana opiskelijan tulisi saada valmiuksia erilaisten toimintatapojen ja työmenetelmien valintaan, käyttöön, sekä soveltamiseen. (Savonia 2017.) Työssäoppimisjakso valmentaa opiskelijoita työelämässä vastaan tuleviin vaatimuksiin syventämällä heidän ammatillista osaamista ja auttamalla työllistymään omaa koulutusalaan ja suuntautumista vastaaviin työtehtäviin. (Partti 2016.)

Työssäoppimisjaksoista käytetään eri käsitteitä koulutustasojen mukaan. Koska harjoitteluun tulee Essote:n alueelle eri oppilaitosten opiskelijoita, käytän tästä eteenpäin työssäni ”harjoittelujaksoa” kuvaamaan kaikkien oppilaitosten opiskelijoiden työelämäjaksoja.

Harjoittelupaikkojen ja ohjaajien tehtävänä on varmistaa, että harjoittelu antaa opiskelijalle riittävästi tarkoituksenmukaisia oppimistilanteita ja kokemuksia, jotka kehittävät opiskelijan ammattitaitoa ja osaamista. Ohjauksen on myöskin vastattava opiskelijan tavoitteita ja harjoittelulle etukäteen asetettuja vaatimuksia. (Heinonen 2004, 8.)

Perehdyttämisessä on hienoimmillaan kyse opiskelijan eli alan uuden tulokkaan ammattitaidon ja osaamisen monipuolisesta kehittymisestä, sekä hänen aikaisemman osaamisensa ja tietotaitonsa hyödyntämisestä. Hyvällä perehdyttämisellä saadaan opiskelijoista ammattitaitoisia työntekijöitä, joista hyötyvät myöhemmin niin asiakkaat, työntekijät kuin työnantajakin.

Kattavan ja monipuolisen perehdyttämisen avulla opiskelija oppii ja sopeutuu nopeammin alansa työtehtäviin ja tätä kautta voidaan myöskin parantaa työssä tarvittavaa hoidon sujuvuutta ja laatua. Hyvällä perehdyttämällä vähennetään työssä mahdollisesti vastaan tulevien virheiden ja turvallisuusriskien määrää. (Penttinen ja Mäntynen 2009, 14.)

2.3 Perehdyttäjät ensihoidossa

Perehdyttäjän roolissa korostuvat sosiaaliset taidot ja motivaatio työhön, sekä perehdyttämiseen. Sosiaaliset taidot määrittävät sen, kuinka hyvin tulemme erilaisten ihmisten kanssa toimeen. Keskeisimmiksi piirteiksi nousevat kuitenkin empatiakyky, sekä kyky kuunnella ja havainnoida toista ihmistä. Hyviin sosiaalisiin taitoihin kuuluu myöskin kyky ymmärtää toista ihmistä, olla palvelualtis ja havainnoida toisen kehitystarpeita. (Carlsson ym. 2013.)

Jokaiselle harjoitteluun saapuvalle opiskelijalle nimetään jo ennen harjoittelun alkua yksi tai kaksi perehdyttäjää, jotka ohjaavat opiskelijaa koko harjoittelun ajan. Laadukkaan perehtymisen kannalta on tärkeää, että perehdyttäjät eivät vaihdu, jotta vältetään irralliselta tiedon saannilta ja opiskelija saa kattavamman työnkuvan harjoittelupaikastaan. (Kjellin 2003.)

Perehdyttäjän tehtävänä on antaa opiskelijalle ymmärrettäviä ohjeita työtehtävien suorittamiseksi ja oppimiseksi. Perehdyttäjän vastuulla on myös ohjata opiskelijaa tekemään oikeaoppista ja laadukasta hoitotyötä sairaalan ulkopuolisessa työssä, käyttäen oikeita ja turvallisia työmenetelmiä. Perehdyttäjän tulee kannustaa opiskelijaa itsenäiseen tiedonhankintaan ja tukea ongelmanratkaisu tilanteissa. Opiskelijan kehittymisen kannalta on tärkeää kyetä antamaan myös rakentavaa palautetta. (Lahden ammattikorkeakoulu 2007.) Perehdyttäjän on osattava kysyä oikeita kysymyksiä, avata solmukohtia ja nähdä asioita opiskelijan näkökulmasta. (Carlsson ym. 2013.)

2.4 Opiskelija vastuut ja velvollisuudet perehdyttävänä

Harjoitteluissa on eritasoisia opiskelijoita, niin koulutuksensa kuin elämäkokemuksensakin suhteen. Perehdyttämisen onnistumisen takaamiseksi on vastuu myös opiskelijalla itsellään – oma aktiivisuus on keskeisessä roolissa koko harjoittelun ajan. (Lahden ammattikorkeakoulu 2007.) Harjoittelupaikassa opiskelija harjoittelee vasta ammattilaisena toimimista ja hänellä on oikeus saada ohjausta toimintaansa. Oppimista opiskelijan harjoittelujaksolla ohjaa hänen oma lähtötasonsa ja hänen harjoittelulle asettamansa tavoitteet, joista tulee keskustella ohjaajien kanssa ja täydentää harjoittelun edetessä sekä kokemuksen ja osaamisen karttuessa. (Perehdytysopas röntgenhoitaja-opiskelijoille, 27.)

On muistettava, että uuden tilanteen tuoma jännitys ja pelko saattavat vaikeuttaa uuden oppimis-

asioiden oppimista. Pelkkä kerätty työkokemus ja asioiden tekeminen ei aina riitä. Monia uusia käsitteitä ja asioita opiskelija ymmärtää vasta keskustelemalla perehdyttäjänsä kanssa. Opiskelijan on tärkeää tietää mitä häneltä odotetaan juuri tässä työssä ja työyhteisössä. (Lahden ammattikorkeakoulu 2007.) Jokainen harjoittelupaikka edellyttää opiskelijaa kuitenkin sitoutumaan paikan yleisiin toimintatapoihin, työelämän pelisääntöihin ja turvallisuusohjeisiin. (Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri 2010.)

Ennen harjoittelujakson alkamista on opiskelijan hyvä tutustua harjoittelupaikkaansa esimerkiksi internetin tai lähetetyn perehdytysmateriaalin avulla. Harjoittelun edellyttämät pakolliset opinnot tulee opiskelijan suorittaa ennen harjoittelujakson alkua, jotta opiskelijalla olisi vaadittavat perustiedot sekä –taidot harjoittelun suorittamista varten. Opiskelijan tulee olla tietoinen omasta osaamisestaan ja tunnistaa vahvuutensa ja kehittämisensä osa-alueet. Opiskelija vastaa itse harjoittelun aikana tavoitteidensa saavuttamisesta ja hänen tulee olla aktiivinen palautteen kerääjä. (Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri 2010.)

2.5 Opiskelijan perehdyttämistä ohjaavat lait

Opiskelijat perehtyvät terveydenhuollon toimintatapoihin ja arvomaailmaan harjoittelujaksojensa aikana. Harjoittelupaikkojen tehtävänä on perehdyttää opiskelijat alan keskeisiin työtehtäviin, sekä tukea opiskelijoita teorian, sekä tiedon ja käytännön yhteen sovittamisessa. (Heinonen 2014, 8.) Työelämään perehtymistä ohjaavat monet lait ja asetukset, mutta jokaisella organisaatiolla on valta suunnitella ja toteuttaa perehdyttäminen omatoimisesti. (Lahden ammattikorkeakoulu, 2007.)

Perehdytyksen keskeisimpänä lakina pidetään työturvallisuuslakia (2002/738), jota sovelletaan opiskelijoiden sekä uusien työntekijöiden perehdytykseen (Työturvallisuuslaki 2002/378, 4§). Työturvallisuuslain mukaan jokainen organisaatio on velvollinen huolehtimaan ja antamaan työntekijöilleen, sekä opiskelijoilleen riittävät valmiudet ja tiedot alalla vallitsevista vaara- ja haittatekijöistä. Työnantajan tulee olla myöskin tietoinen työntekijöidensä työkokemuksesta ja ammatillisesta osaamisesta, jotta perehdytystä voidaan järjestää jo ennen työtehtävien alkua tai niiden olennaisesti muuttuessa. Perehdytykseen kuuluu lain mukaan myös ohjaaminen työolosuhteisiin, itse työhön, työ- ja tuotantomenetelmiin, työssä käytettäviin välineisiin ja niiden oikeaoppiseen sekä turvalliseen käyttöön, jotta voidaan minimoida työstä aiheutuvat vaara- ja uhkatilanteet. Lain velvoittamana on työntekijöille, sekä opiskelijoille annettava ohjausta ja opetusta häiriö- ja poikkeustilanteiden varalta, sekä täydennettävä tarvittaessa annettuja ohjeistuksia ja opetusta. (Työturvallisuuslaki 2002/378, 14§.)

Harjoittelun perehdytystä ohjaa myöskin laki nuorista työntekijöistä, jonka perusteella organisaatio on velvollinen antamaan riittävän perehdytyksen työhön ja käytössä oleviin laitteisiin, sekä välinei-

siin. Lain tarkoituksena on varmistaa, että työntekijät sekä opiskelijat eivät ole vaaraksi itselleen tai muille henkilöille. (Laki nuorista työntekijöistä 1993/998, 10§.)

Terveydenhuollossa korostuu vaitiolovelvollisuus ja täten laki ammatillisesta koulutuksesta velvoittaa harjoittelussa olevia opiskelijoita pitämään salassa koulutuksessa tai työtehtävissään saamiaan tietoja. (Laki ammatillisesta koulutuksesta 1998/630, 33§.)

2.6 Perehdyttämisen vaiheet ja sisältö

”Ammatin oppimisen painopiste on käytännön työn tekemisessä. Oppilaitoksessa opitaan perusteita, joita sitten sovelletaan työssä”.

Perehdyttäminen on prosessi, joka vaatii etukäteistyötä ja suunnitelmallisuutta. (Kupias ja Peltola 2009, 102-104.) Perehdyttämistä varten on laadittu tietty ohjeistus, jonka runko on soveltuvainen eri työyhteisöihin ja sitä hyödyntämällä voidaan rakentaa yksilöllinen ja työpaikkaan parhaiten so- piva perehdytysopas. Hyvä ja kattava perehdytys pohjautuu seuraaviin asioihin: (Lahden ammatti- korkeakoulu 2007.)

- Työpaikkaan: Organisaatioon, työtapoihin, toiminta-ajatukseen.
- Työyhteisöön: Työntekijöihin, yhteistyötahoihin.
- Työympäristöön: Laitteet, työvälineet, tilat.
- Tehtävään: Säännöt, ohjeistukset.

Perehdyttämisen alkuvaiheessa tärkeää on opiskelijan hyvä vastaanotto, sillä tällöin opiskelija muodostaa itselleen ensivaikutelman harjoittelupaikastaan. (Kupias ja Peltola 2009, 105-106.) Opiskelijan on tärkeää tuntea itsensä odotetuksi ja tervetulleeksi. Harjoittelujakson alkaessa tulee opiskelija perehdyttää työyhteisöön ja vallitseviin käytänteisiin, sekä saada opiskelija tuntemaan itsensä osaksi työyhteisöä ja saada myös muut työyhteisön jäsenet hyväksymään alan uusi tulokas. (Kangas ja Hämäläinen 2007, 6.)

Opiskelijan perehtymisen ja oppimisen kannalta merkittävää on säännöllinen tavoitteiden ja suunnitelmien luominen harjoittelulle, mutta toisaalta opiskelijan tulee oppia sietämään myös epäonnistumisia, sekä saada selityksiä ja rakentavaa palautetta omasta toiminnastaan. Harjoittelun edetessä ohjaaja ja opiskelija voivat muokata tavoitteita uudelleen ja asettaa opiskelijan ammattitaidon kehittämiseksi uusia tavoitteita. (Heinonen 2004, 11.)

Taitojen oppiminen on kokemuseräistä oppimista, jonka opiskelija oppii parhaiten erilaisiin kokemuksiin perustuen, itse käytännössä näkemiinsä ja kokemiinsa asioihin. Taitojen oppiminen on te-

--

kemällä oppimista, jolloin opiskelija on kokonaisvaltaisesti tilanteessa mukana. Aluksi opiskelija oppii havainnointiin perustuen, ottamalla mallia ohjaajansa toiminnasta ja jäljittelemällä tätä. Myöhemmin itsenäisen toiminnan ja reflektoinnin osuus kasvaa ja opiskelija kykenee löytämään oman tapansa tehdä työtä.

Harjoittelun ensimmäisen viikon aikana opiskelija muodostaa kokonaiskuvaa työnluonteesta ja hänen on tärkeää päästä nopeasti konkreettisesti käsiksi työtehtäviinsä. Useampien viikkojen harjoittelun jälkeen opiskelija kykenee jo tuomaan omia mielipiteitään ja näkemyksiään esille, sekä ottamaan enemmän vastuuta toiminnastaan. Harjoittelu tulee toteuttaa laaditun perehdytysuunnitelman mukaisesti ja hyödyntää opiskelija-ohjaaja suhdetta rakentavalla ja kehittäväällä palautteella. Harjoittelun edetessä vastuu perehtymisestä siirtyy hiljalleen opiskelijalle itselleen. Perehdytyksen tavoitteena, on että opiskelija saa mahdollisimman hyvän ja kattavan alun omalle työuralleen. (Kupias ja Peltola 2009, 106-109.)

3 PEREHDYTY SOPPAAN TOTEUTUS JA TULOS

3.1 Ensihoito Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhjän tuottamana

Ensihoitopalvelu on osa terveydenhuollon päiivystysprosessia. Sen perustehtävänä on hoitaa äkillisesti sairastuneet tai vammautuneet potilaat hoitolaitosten ulkopuolella, sekä kuljettaa heidät tarvittaessa tarkoituksenmukaisimpaan terveydenhuollon toimipisteeseen. (Essote 2016.) Väestön ikääntymisestä, pitkäaikaissairauksien ja päiivteiden käytön lisääntymisestä johtuen ensihoidon tehtävänkuvana on viimevuosina muuttunut. Terveydenhuollon rakenteelliset ja toiminnalliset uudistukset, päiivystysalueiden keskittäminen, avohoidon lisääminen, hoitoaikojen lyhentäminen ja palveluiden, sekä osaamisen sirpaloituminen heijastuvat ensihoidon luonteeseen ja tehtävämäärään. (Kuisma, Holmström, Nurmi, Porthan ja Taskinen 2013, 14).

Etelä-Savon sairaanhoitopiiri muuttui 01.03.2016 alkaen Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymäksi (Essote, 2016) ja on yksi osa Suomen kahdestakymmenestäyhdestä sairaanhoitopiiristä, joiden tehtävänä on järjestää alueensa ensihoidopalvelu. Palvelu voidaan tuottaa itse tai yhteistyössä pelastustoimen, toisen sairaanhoitopiirin kanssa tai ostaa yksityiseltä palvelun tuottajalta. (Sosiaali- ja terveystministeriö 2016.)

Essoten alueella ensihoidoyksiköt on jaettu hoito- ja perustason yksiköihin. Hoitotason yksikössä toisen tulee olla ensihoitaja AMK tai sairaanhoitaja, joka on suorittanut hoitotason ensihoidon suuntaavan ammattikorkeakoulun 30 opintopisteen opintokokonaisuuden ja toisen tulee olla terveydenhuollon ammattihenkilö tai pelastajatutkinnon tai sitä vastaavan aiemman tutkinnon suorittanut henkilö. Perustason yksikössä ainakin toisen tulee olla terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla

on ensihoitoon suuntautuva koulutus. Toisen tulee olla terveydenhuollon ammattihenkilö tai pelastajatutkinnon tai sitä vastaavan aiemman tutkinnon suorittanut henkilö. (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetus ensihoitopalvelusta 8§.)

Ensihoitopalveluun alueella sisältyy yksi kenttäjohtoyksikkö, yhdeksän hoitotason yksikköä, neljä perustason yksikköä ja kaksi Etelä-Savon pelastuslaitoksen tuottamaa perustason tukiyksikköä, sekä 15 ensivasteyksikköä. Alueen operatiivista valmiutta täydentävät alueen omat ensihoitolääkärit ja Kuopiossa päivystävä lääkäriyksikkö FinnHems 60 (Essote, 2017.) FinnHEMS Oy vastaa Suomesa lääkärihelikopteritoiminnasta yhdessä yliopistollisten sairaanhoitopiirien kanssa ja on osa ensihoidon kokonaisuutta. Sen tärkeimpänä tehtävänä on tarjota ensihoitolääkärin palveluita äkillisissä ja henkeä uhkaavissa tilanteissa, sekä mahdollistaa hoito-ohjeiden saaminen puhelimitse. (FinnHEMS 2016.)

Terveydenhuoltolain 39 §:n ja STM:n asetus ensihoitopalvelusta 2§:n määrittävät Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymän (ESSOTE) ensihoitopalvelujen ensisijaiset tehtävät. Essoten:n tuottamaan ensihoitopalveluun kuuluu myös perusterveydenhuollon yksiköiden kanssa laadittujen sopimusten mukaisia tukitehtäviä, erityisesti matalan riskiluokan alueilla, sekä niissä ensihoitoyksiköissä joiden lakisääteiset tehtävämäärät ja kuormitukset ovat matalia. Tukitehtävät eivät saa haitata lakisääteisten palvelujen tuottamista ja operatiivista toimintaa alueella. (Esshp palvelutasopäätös 2014.)

Essote:n ensihoidon tuotantoalueella työskentelee noin 120 ensihoitajaa ja työtä tehdään pääsääntöisesti 12-tunnin työvuoroissa. Alueella ensihoidon opiskelijoita on vuosittain 30-40 opiskelijan verran eri oppilaitoksista. (Partti 2015.)

3.2 Työn toteutus

Opinnäytetyöni aiheenvalinta tapahtui kesällä 2015. Olin tuolloin Mikkelin asemapaikalla kesätöissä, kun kyseisen asemapaikan opiskelija- ja asemapaikkavastaava ehdottivat minulle opinnäytetyön aiheeksi opiskelijoiden perehdytysoppaasta kyseiselle asemapaikalle. Otimme tämän jälkeen yhteyttä koko alueen opiskelijavastaavaan, kenttäjohtaja Tomi Parttiin ja kysyimme hänen mielipidettään oppaan tarpeellisuudesta. Perehdytysoppaan luominen tuntui itselleni mieltävalinnalta, koska koen sen olevan tarpeellinen alueelle ja materiaalien hankinta on helppoa töiden lomassa.

Joulukuussa 2015 palaverasimme toimeksiantaneiden henkilöiden kesken. Ennen palaveria luonnostelin omatoimisesti perehdytysoppaan sisältöä ja näiden pohjalta päädyimme luomaan organisaatiolle oppaan, joka soveltuu koko toimialueelle ja on tulevaisuudessa helposti päivitettävissä.

Palaverin yhteydessä sain Tomi Partilta kirjallista materiaalia, joiden pohjalta aloin työstämään loppullista opinnäytetyötäni. Työn etenemisen aikana toinen toimeksiantajista vaihtoi työpaikkaa, joten olen joutunut hyödyntämään alueella pitkään työskennelleiden ensihoitajien kokemuksia ja näkemyksiä, jotta sain mahdollisimman paljon tietoa ensihoitoon perehdyttämiseen vaadittavista asioista.

Tutkin netistä eri opinnäytetöitä liittyen opiskelijoiden perehdyttämiseen. Materiaalia etsiessäni huomasin, että ensihoitoon perehdyttämisestä on tehty vähän opinnäytetöitä ja nekin ovat useamman vuoden vanhoja ja loppuraportit eivät olleet sisällöllisesti kovinkaan kattavia. Hakua laajennettaessa eri terveydenhuollonyksiköihin, perehdyttämisestä löytyy enemmän ajantasaisempaa materiaalia, joiden sisältöä olen verrannut omaan työhöni. Tutkin myöskin kirjallisuudesta ja internetistä perehdyttämiseen liittyvää teoretietoa, lainsäädäntöä ja yleisesti hyväksytyjä ohjeistuksia, jotka olen sisällyttänyt myöskin opinnäytetyöni tuotokseen.

Opinnäytetyön työstäminen jäi pitkälti loppuvuodelle 2016 ja keväälle 2017. Palaveeraaminen toimeksiantaneiden kesken on ollut haasteellista johtuen eri asuinpaikkakunnista ja työnluonteesta, mutta olemme suullisesti ja sähköpostin välityksellä käyneet lävitse työn etenemistä. Essote:n ensihoidon opiskelijavastaavat ovat ottaneet myöskin kantaa sisältöön ja sitä on tarvittaessa muokattu näiden kommenttien ja neuvojen pohjalta. Nyt keväällä 2017 opasta on ehditty koekäyttämään työntekijöillä ja opiskelijoilla. Näiden kokemusten pohjalta opas vastaa tarkoitustaan ja on hyödyllinen Essote:n alueelle.

3.3 Tuotos

Perehdytysoppaan sisältö on laadittu yhteistyössä Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän ensihoitopalveluiden ja Mikkelin asemapaikan opiskelijavastaavien kanssa. Essote:n alueella pitkään työskennelleet ensihoitajat, sekä alueen entiset opiskelijat ja uudet työntekijät ovat kertoneet myöskin omakohtaisia ajatuksiaan oppaan sisällöstä ja niistä asioista, joihin tulisi erityisesti kiinnittää huomioita harjoittelujaksojen perehdytyksen ja sujuvuuden kannalta. Opas pohjautuu kirjallisuudessa perehdytyksestä asetettuihin vaatimuksiin, alueella vallitseviin ensihoidon ohjeistuksiin ja toimintaperiaatteisiin, jotka olen itse selvittänyt ja laatinut näiden pohjalta kattavan ja tiiviin perehdytysmateriaalin.

Perehdytysopasta ohjaa jo aiemmin alueelle tehty perehdytysrunko. Sen avulla voidaan käydä yksityiskohtaisesti lävitse kaikki ensihoidossa tarvittavat välineet ja toimintamallit, sekä aktiivisesti ja nousujohteisesti seurata opiskelijoiden perehtymisen etenemistä. Rungon avulla ohjaajat pystyvät paremmin kartoittamaan opiskelijoiden tieto- ja taitotasoja. Oppaassani asioista kerrotaan perehdytysrunkoa laajemmin ja yksityiskohtaisemmin.

Ensihoidon tehtäväkirjo on laaja ja työolosuhteet vaihtuvia. (Kuisma, Holmström, Nurmi, Porthan ja Taskinen 2013, 14.) Työn monimuotoisuuden vuoksi perehdyttäminen vaatii opiskelijalta ja ohjaajalta pitkäjänteisyyttä ja motivaatiota alaa kohtaan. Opiskelijat perehdytetään työtehtävien lomassa, joten täten on tärkeää, että opiskelijat ovat tietoisia alueen toimintatavoista, periaatteista sekä käytänteistä jo ennen varsinaisen perehdyttämisen alkamista.

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän (Essote) ensihoitopalveluihin harjoitteluun tulevat opiskelijat ovat lähtökohtaisesti eri tasoilla tiedollisesti sekä taidollisesti. Tutkinnot, joita he suorittavat vaihtelevat ensihoitajan (AMK) – tutkinnosta pelastajan tutkintoon ja harjoittelut ovat kestoiltaan eripituisia, jotka luovat perehdytykselle lisä haasteita. (Partti 2015.) Opas on tämän vuoksi pyritty suunnittelemaan siten, että alasta tietämätönkin pystyisi toimimaan työyhteisön jäsenenä.

Opinnäytetyöni tuotoksen keskeisimpänä tavoitteena on saada opiskelijoille yhdenvertainen, mahdollisimman kattava, sekä selkeä perehdytys alueella käytössä oleviin ensihoidon laitteisiin, välineisiin ja toimintatapoihin. Perehdytysoppaan sisällön laadimme, niin että opiskelijan olisi helppo aloittaa harjoittelu vaikka hänellä ei olisi aiempaa kokemusta ensihoidosta, mutta oletuksena on kuitenkin, että opiskelijalla täytyy olla tietty käsitys ja pohjatieto terveydenhuollosta ennen kuin hän voi aloittaa harjoittelun.

Tuotoksena syntyi perehdytysopas (Liite 1), joka annetaan opiskelijalle luettavaksi heti harjoittelun ensimmäisenä päivänä. Opas on asemapaikalla muovikansiossa paperisena versiona, mutta asemapaikkojen opiskelijavastaavia varten opas löytyy myös sähköisenä versiona, joka on jatkossa helposti päivitettävissä. Opas on tiivis, selkeä ja helppolukuinen, mikä lisää opiskelijan motivaatiota perehtyä oppaaseen. Oppaan ulkonäköön olen myöskin kiinnittänyt huomiota ja pyrkinyt tekemään siitä visuaalisesti näyttävän ja organisaatiota edustavan.

Oppaan alussa käyn lävitse ensihoidon palveluntuottajan, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymän. Sisällön olen jakanut turvallisuuteen, ohjeisiin ja toimintatapoihin ja harjoittelun sujuvuuden kannalta keskeisimpiin asioihin. Perehdytysoppaan sisältöä ohjaa toimeksiantajan ja kokeneiden työntekijöiden näkemykset perehdytyksestä, käytössä ollut perehdytyksen tarkistuslista ja perehdytystä ohjaavat lait sekä asetukset.

Perehdytysoppaan lopussa on liitteenä aiemmin käytössä ollut opiskelijoiden henkilökohtainen perehdytyksen tarkistuslista, joka on toiminut myös oppaan työstämisen apuna. Tarkistuslistan tavoitteena on toimia niin opiskelijan kuin perehdyttäjien toiminnan tukena ja varmistaa opiskelijalle kattava perehdytys harjoittelupaikkaansa. Oppaan liitteenä on myös opiskelijoiden salassapitoso-
nimus harjoitteluun aialle sekä harjoitteluun lönuttua tävttävä oniskeliianalautekvselv

4 POHDINTA

4.1 Asiasisällön ja tuotoksen pohdinta

Opinnäytetyöni on toiminnallinen työelämän kehittämistyö. Sen suurimpana tavoitteena on kehittää käytännön toiminnan ohjeistamista, järjestämistä tai järjeistämistä. Toiminnallisella kehittämistyöllä on yleensä toimeksiantaja ja sen toteutustapa on riippuvainen kohdeyhteisöstä. Se voi olla esimerkiksi opas, projekti tai tapahtuman järjestäminen. (Virtuaali AMK, 2017.)

Opinnäytetyöni tuotos pohjautuu Etelä-Savon sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymän ensihoidon ohjeistuksiin, sekä opiskelijavastaavien ja kokeneiden ensihoitajien näkemyksiin perehdyttämisestä. Sisältö on laadittu yhteistyössä toimeksiantajan kanssa ja se perustuu heidän tarpeisiinsa. Sisältöä ohjaa myös käytössä oleva ensihoidon opiskelijoiden perehdytysrunko ja perehdyttämistä ohjaavat lait.

Tuotoksena syntyi kattava ja tiivis perehdytysopas, jota on koekäytetty kymmenellä työntekijällä ja viidellä opiskelijalla. Opas on koettu tarpeelliseksi ja kohdeyhteisöön sopivaksi, jonka pohjalta on helppo aloittaa työt sekä ensihoidon harjoittelu Essote:n alueella. (Haapsaari 2017.) Koekäytön pohjalta voidaan todeta, että opas on vastannut toiveita ja parantanut ensihoidon perehdytystä alueella. Opas toimii myöskin perehdyttäjien ohjaamisen tukena ja tämän avulla voidaan kattavasti käydä lävitse olennaisimmat tiedot, joita opiskelija tarvitsee harjoitteluun tullessaan ja sen aikana. Perehdytykseen panostamalla saadaan opiskelijat ja uudet työntekijät nopeasti osaksi työyhteisöä. Uudet tulokkaat oppivat nopeammin toimintatavat ja pääsevät nopeasti kiinni käytännöntyöhön.

4.2 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön tulee olla eettisesti hyväksytyjen periaatteiden mukainen tuotos. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2000, 27) Hyviä lähtökohtia työlle ovat esimerkiksi oikeat tiedonhankintamenetelmät, rehellisyys ja muiden tuotosten kunnioittaminen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2012.)

Opinnäytetyössäni olen hyödyntänyt jonkin verran jo olemassa olevia Etelä-Savon sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymän ohjeistuksia ja materiaalia. Ensihoidon tuottaminen alueella on vaihtunut Etelä-Savon pelastuslaitokselta ja yksityisiltä yrittäjiltä lakiuudistuksien myötä Etelä-Savon sairaanhoitopiirille ja nyt keväällä 2016 Etelä-Savon sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymä, Essote:lle.

Olemassa oleva opiskelijoiden perehdytysmateriaali on koostunut Etelä-Savon sairaanhoitopiirin (nykyinen Essote) vuonna 2013 päivitetystä uusien työntekijöiden perehdytysoppaasta, joka on

vuonna 2009 laaditusta opiskelijoiden perehtymismateriaalista sairaankuljetukseen, sekä irrallisista ohjeistuksista ensihoidon työntekijöille. Näiden materiaalien pohjalta voidaan todeta, että entuudestaan käytössä oleva perehtymismateriaali ei ole ollut ajantasainen eikä kohdeyhteisöön sopiva opas.

Aiemmasta materiaalista olen saanut apua lähinnä oppaan rakenteeseen. Perehdytysoppaan lopullisen sisällön laadimme yhteistyössä Etelä-Savon sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymän ensihoidon ja Mikkelin asemapaikan opiskelijavastaavan kanssa. Sisältöä laatiessa sain toimeksi antaneilta henkilöiltä tärkeää tietoa ja materiaalia, joiden pohjalta olen laatinut ensihoitoon soveltuvan uuden, ajantasaisen ja tiiviin opiskelijoiden perehdytysmateriaalin, joka on nykyaikainen ja helposti päivitettävissä oleva versio.

Opinnäytetyön etenemisen vaiheessa vastoinkäymisiä toi organisaatio muutokset, joiden toimesta jouduin uusimaan jo tekemääni materiaalia ja etsimään uudelleen ajantasaiset ohjeistukset. Ohjeistukset olen saanut ensihoidon henkilöstön intranetistä ja nämä ovat alueen johtavien henkilöiden hyväksymiä ohjeita. Opinnäytetyöni toinen toimeksiantaja vaihtoi myöskin työpaikkaa, joten olen kerännyt tietoa ja näkemyksiä alueella pitkään työtä tehneiltä ensihoitajilta ja muiden asemapaikkojen opiskelijavastaavilta.

Perehdytysopas on ollut luettavana kahdeksalla alueen ensihoitajalla. Opas on annettu luettavaksi myöskin kahdelle alueella juuri aloittaneelle ensihoitajalle ja viidelle opiskelijalle, joilla ei ole aikaisempaa kokemusta ensihoidosta. Perehdytysoppaan koekäytöllä lisättiin opinnäytetyöni luotettavuutta. Uudet työntekijät ja opiskelijat kokivat oppaan selkeäksi ja informatiiviseksi, jonka pohjalta on helppo aloittaa työt, sekä harjoittelujakso. Selkeitä puutteita ei noussut esille ja opas koettiin hyödylliseksi. Ensihoitajat kokivat tulevaisuutta ajatellen oppaan positiivisena puolena sen helposti päivitettävissä olevan muodon. (Haapsaari 2017.)

Materiaalia ja aineistoa hankkiessani pyrin etsimään mahdollisimman ajantasaista tietoa, mutta työn etenemisen lomassa huomasin, että suoranaisesti ensihoitoon perehdyttämisestä ei löydy tarvittavaa tutkimusmateriaalia. Internetistä ja kirjallisuudesta löytyi lähinnä tietoa opettamisesta, oppimisesta ja uuden työntekijän perehdyttämisestä. Internetistä löysin lisäksi muutamia opinnäytetöitä liittyen opiskelijoiden ensihoitoon perehdyttämisestä ja näihin pystyin hyvin vertaamaan oman oppaani sisältöä ja mahdollisia puutteita ja kehittämiskohteita. Opinnäytetyössäni en ole käyttänyt ulkomaisia lähteitä, mikä varmasti vaikuttaa työni tutkimustiedon määrään ja luotettavuuteen, mutta perustelen tätä opinnäytetyöni tarkoituksella ja luonteella. Oppaani on laadittu Etelä-Savon sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymän ensihoidon opiskelijoiden perehdytysmateriaaliksi. Ensihoidon erityispiirteet vaihtelevat kansallisella tasolla paljon ja täten ulkomaiset lähteet eivät ole

soveltuvaisia Suomen ensihoitojärjestelmään, eikä näitä lähteitä voida soveltaa alueellisiin ohjeistuksiin.

Toteutin työn yhteistyössä toimeksiantajan kanssa. Koen, että opinnäytetyöni työelämälähtöisyys ja kentältä kerätty tieto sekä materiaali lisäävät opinnäytetyöni luotettavuutta ja eettisyyttä. Raportti osuudessa olen käyttänyt luotettavia ja mahdollisimman tuoreita lähteitä, sekä oppaan kuvamateriaalit ovat itse ottamiani tai toimeksiantajan yleiseen käyttöön luovuttamia materiaaleja.

4.3 Oman oppimisen pohdinta

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tuottaa nykyaikainen opiskelijoiden perehdytysopas Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymän ensihoitopalveluille. Opinnäytetyöni on työelämälähtöinen ja sen aihe on ollut itselleni ajankohtainen sekä kiinnostava.

Kattavalla perehdytysmateriaalilla varmistetaan käytännöntyön mielekkyys ja helpotetaan opiskelijoiden perehtymistä harjoittelupaikkaansa. Opiskelija kokee itsensä tervetulleeksi, kun hänen harjoittelujaksoa on suunniteltu etukäteen ja hänelle on osoitettu oma ohjaaja. Koska ensihoidon tehtävänkuvat ja työnluonne ovat hyvin vaihtelevia, voi opiskelijalla olla myös harjoittelunsa aikana useampia ohjaajia. Tästä johtuen on tärkeää, että työpaikassa on olemassa hyvä perehdytysmateriaali ja sen tarkistuslista, jotta vältetään opiskelijan irralliselta tiedon saannilta ja harjoittelu voidaan toteuttaa tavoitteiden mukaisesti.

Olen hyödyntänyt työssäni omia henkilökohtaisia kokemuksiani opiskelijana ja työntekijänä Essote:n organisaatiossa. Näiden kokemusten pohjalta koen, että opiskelijan ammatillisen kasvun yhtenä tärkeimpänä kulmakivenä toimii onnistunut harjoittelujakso. Opinnäytetyöni ja yleisten kokemusten pohjalta voin todeta, että perehtymisen onnistumisen kannalta on myös merkittävää kuinka paljon perehdyttäjällä sekä perehtyvällä on motivaatiota ja mielenkiintoa alaa kohtaan. Täten koen, että perehdyttäjinä tulisi tulevaisuudessa lähtökohtaisesti toimia sellaiset henkilöt joilla on mielenkiintoa ohjata ja neuvoa opiskelijoita. Parhaimmillaan toimivasta yhteistyöstä hyötyy niin opiskelija kuin ohjaajakin.

Opinnäytetyöni oli lopulta laaja kehittämistyö ja se vaati paljon aikaa, paneutumista sekä pitkäjänteisyyttä. Yksin toimiessa oli alkuun haastavaa hahmottaa prosessin eri vaiheet ja työn edetessä pitää kiinni tekemästään aikataulusta. Opinnäytetyön prosessin edetessä huomasin, että työsuunnitelmaan kannattaa panostaa, sillä se helpottaa suuresti varsinaisen työn toteuttamista. Opinnäytetyön eri vaiheiden aikana huomasin kuinka hankalaa on tuottaa tieteellistä tekstiä ja välttää täytesanojen käyttöä. Työn myötä tiedon hankkiminen ja kriittisyys lähteitä kohtaan on itselläni kehittynyt. Jatko-opintoja ja työelämää ajatellen on tulevaisuudessa helpompaa lähteä toteuttamaan

laajempiakin kehitystöitä, sillä osaan paremmin suunnitella ja ottaa huomioon prosessin kaikki eri vaiheet.

Itselläni aloittaa lähihoitajaopiskelija huhtikuussa ja aion hyödyntää tekemääni opasta hänen kanssaan. Koen, että opinnäytetyöni pohjalta ymmärrän paremmin mistä kaikista asioista hyvä ja kattava perehdyttäminen koostuu. Perehdyttämiseen täytyy käyttää ohjaajana aikaa ja etsiä tapa, jolla opiskelija oppii parhaiten. Täten voidaan tarjota opiskelijalle hyvät lähtökohdat käytännön työelämään.

4.4 Jatkokehitysideat

Opinnäytetyöni on tehty tämän hetkisten ja ajantasaisten ohjeistuksien mukaan, jotka soveltuvat koko alueen ensihoitoyksiköihin. Ensihoidon ja koko terveydenhuollon alalla tapahtuu kuitenkin jatkuvaa kehitystä ja muutosta, joten opinnäytetyönäni syntynyt opiskelijoiden perehdytysopas tulee tarvitsemaan säännöllistä päivitystä. Koska opiskelijoiden perehdytysopas tulee jatkossa olemaan myös sähköisessä muodossa, koen että jokaisen asemapaikan opiskelijavastaan velvollisuuteen kuuluu jatkossa päivittää opas ajantasaiseksi, sekä tarvittaessa lisätä asemapaikkakohtaiset toimitavat - ja ohjeistukset osaksi opasta.

Alueella on tällä hetkellä käytössä kaksi opiskelijan palautteenantokyselyä, jotka opiskelija täyttää harjoittelunsa päätyttyä. Toinen palautteista annetaan paperisena versiona ja toinen Essote:n intranetin välityksellä. Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista saada tietää palautteiden perusteella ovatko opiskelijat kokeneet perehdytysoppaasta olevan hyötyä ja onko tämän avulla perehdytystä saatu kehitettyä ja yhtenäistettyä alueella.

Opinnäytetyöni on vain yksi osa Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän ensihoidon kehittämistä. Alueella tapahtuu parhaillaan suuria muutoksia ja linjauksia, mutta toivottavasti pienet yksityiskohdat tekevät toiminnasta jatkossa parempaa ja opiskelijat ovat tyytyväisiä saamaansa perehdytykseen!

LÄHTEET

- Ammatillisen perustutkinnon perusteet 2008-2010. Opetushallitus. Helsinki. [Viitattu 2016-03-25] Luettavissa: <http://www.educa-instituutti.fi/media/julkaisut/tyopaikkaohjaaja-opiskelijan-ohjaajana.pdf>
- CARLSSON, C. 2013. Simulaatio oppiminen terveydenhuollossa. Helsinki: Otavan kirjapaino
- CHABELI, M. 2010. Concept-mapping as a teaching method to facilitate critical thinking in nursing education: A review of a literature. Journal of Interdisciplinary Health sciences 15 (1), 1-7. Kirjassa: Näyttöön perustuva opettaminen ja ohjaaminen.
- DEWEY, J. 1938. Taitojen opetus. Saarijärvi: Saarijärven offiset
- Etelä-Savon sairaanhoitopiirin ja Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän palvelutasopäätös, 2014. [viitattu 2016-12-10] Luettavissa: <http://www.esshp.fi/wp-content/uploads/sites/2/2016/04/ensihoidotalvelun-palvelutasopaatos-1-1-2014.pdf>
- Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä, 2017. Ensihoidotalvelun järjestäminen. [viitattu 2017-02-09] Luettavissa: <http://www.essote.fi/asiakkaalle/palvelut/ensihoidotalvelunjarjestaminen/>
- Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä, 2017. Ensihoidotalvelun sisältö. [viitattu 2017-02-06] Luettavissa: <http://www.essote.fi/asiakkaalle/palvelut/ensihoidotalvelun-sisalto/>
- FinnHEMS, 2016. Mitä HEMS on? [Viitattu 2016-11-04]. Saatavissa: <http://www.finnhems.fi/finnhems/mita-hems-on/>
- HAAPSAARI, S. 2017. Ensihoidaja- opiskelijavastaava. Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä.
- HEINONEN, N. 2004. Terveystalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu. Sosiaali- ja terveystministeriö. Helsinki.
- HIRSJÄRVI, S., REMES, P. ja SAJAVAARA, P. 2000. Tutki ja kirjoita. 27. painos. Helsinki: Tammi.

- HIRSJÄRVI, S., REMES, P. ja SAJAVAARA, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. painos. Helsinki: Tammi.
- KANGAS, P. ja HÄMÄLÄINEN, J. 2007. Perehdyttämisen suunnittelu ja toteutus. Työturvallisuuskeskus.
- KJELIN, E. 2003. Tulokkaasta tuloksen tekijäksi. Helsinki: Talentum.
- KUISMA, M., HOLMSTRÖM, P., NURMI, J., PORTHAN, K. ja TASKINEN, T. 2013. Ensihoito 3.-4. Painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy
- KUPIAS, P. ja PELTOLA R. 2009. Perehdyttämisen pelikentällä. Tampere: Juvenes Print.
- Lahden ammattikorkeakoulu. 2007. Hyvä perehdytysopas. [Viitattu 2016-03-26] Luettavissa: <http://www.lpt.fi/lamk/julkaisu/perehdyttamisopas.pdf>
- LAKI AMMATILLISESTA KOULUTUKSESTA 630/1998. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2016-03-20] Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980630>.
- LAKI NUORISTA TYÖNTEKIJÖISTÄ 998/1993. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2016-03-26] Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930998#L3P10>
- MÄKINEN, P. 2005. Mitä on oppiminen? Viitattu: [2016-03-25] Saatavissa: <http://www15.uta.fi/arkisto/verkkotutor/sisalto.htm>
- PARTTI, T. 2015-2017. Kenttäjohtaja-Opiskelijavastaava. Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä, Essote.
- PENTTINEN, A. ja MÄNTYNEN, J. 2009. Työhön perehdyttäminen ja opastus – ennakoivaa työsuojelua. Työturvallisuuskeskus. Helsinki.
- Perehdytysopas röntgenhoitajaopiskelijoille. Kliinisen radiologian yksikkö. Varkauden alue-sairaala.
- Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä. Alueellinen työryhmä. 2014. Harjoittelun ja työssäoppimisen laatuvaatimukset ja kriteerit. [Viitattu 2015-09-25] Luettavissa: http://www.vete.fi/Liitteet/2011-06-20_VeTe_PKSSK_tulostus.pdf

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri. Opiskelijaohjauksen laatusuositukset. [Viitattu: 2015-09-26] Luettavissa:

http://www.vete.fi/Liitteet/PSSH_P_Opiskelijaohjauksen_laatusuositukset.pdf

POHJONEN, Petri. 2005. Työssäoppiminen. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy

RUSSEL J. ja ADAMS, D. 1997. The changing nature of mentoring organisation: An introduction to the special issue on mentoring in organisations. Journal of Vocational Behavior.

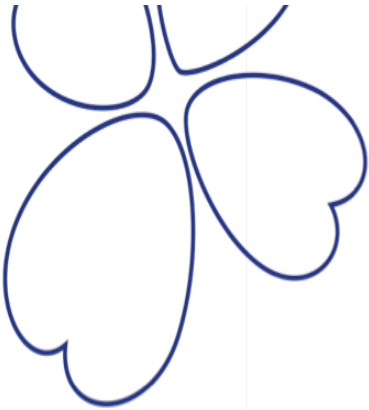
Savonia- ammattikorkeakoulu. Ohjattu harjoittelu sosiaali- ja terveysalalla. 2016. [Viitattu 2016-03-20] Luettavissa: <http://portal.savonia.fi/amk/fi/tutustu-savoniaan/opiskelukoulutusaloilla/sosiaali-ja-terveysala/harjoittelu-terveysalalla>

Sosiaali- ja terveysministeriö. Asetus ensihoitopalveluista. 2010/1326. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2016-12-09] Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110340>

TYÖTURVALLISUUSLAKI. 2002/738. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2016-03-19] Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>

TUTKIMUSEETTINEN NEUVOTTELUKUNTA 2012. [Viitattu 2017-04-04]. Saatavissa: <http://www.tenk.fi/fi/htk-ohje/hyva-tieteellinen-kaytanta>

Virtuaali AMK. Monimuotoinen/toiminnallinen opinnäytetyö. 2017. [Viitattu 2017-04-01] Luettavissa: <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/030906/1113558655385/1154602577913/1154670359399/1154756862024.html>

Essote

Etelä-Savon sosiaali- ja
terveyspalvelujen kuntayhtymä

Ensihoitopalveluiden opiskelijoiden
perehdytysopas

1	Johdanto	24
2	Essote ensihoitopalvelut	25
2.1	Perustason ensihoito	27
2.2	Hoitotason ensihoito	27
2.3	Kenttäjohto	27
2.4	Kalusto ja välineistö	28
3	Turvallisuus	34
3.1	Työvaatteet ja työkengät	34
3.2	Salassapitovelvollisuus	34
3.3	Sosiaalinen media	35
3.4	Hygienia	35
3.5	Pistävän jätteen käsittely ensihoidossa ja neulanpistotapaturma	36
3.6	Halpro	38
3.7	Defusing	38
4	Ohjeet ja toimintatavat	39
4.1	Holto-ohjeen pyytäminen	39
4.2	Lääkehoito ja hoito-ohjeet	39
4.3	Virve	40
4.4	Ennakkoilmoitus	43
4.5	Merlot	44
5	Harjoittelun kulku	45
5.1	Harjoittelun alussa ja aikana	45
5.2	Harjoittelun lopussa	45
5.3	Asemapaikat ja yhteystiedot	46
LITTEET		47
Liite 1. Salassapitosopimus (2)		47
Liite 2. Harjoittelun perehdytysrunko (4)		47
Liite 3. Palaute työssäoppimisjaksolta (2)		47

Oppaassa käytetyt kuvat ovat joko itse ottamiani tai Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymän työntekijöiden käyttöön luovutettuja materiaaleja.

1 Johdanto

Tervetuloa harjoitteluun Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän ensihoitopalveluihin. Vuosittain alueellamme on useita sosiaali- ja terveydenhuoltoalan opiskelijoita harjoittelussa.

Tämän oppaan tarkoituksena on toimia harjoittelujaksosi perehdytyksen tukena, josta saat selville työssäoppimisjaksolla tarvitsemiasi tietoja. Perehdy oppaaseen harjoittelun ensimmäisen viikon aikana.

Harjoittelun tavoitteena on perehdyttää sinut ensihoidon kannalta keskeisempiin työtehtäviin, sekä opittujen tietojen ja taitojen soveltamiseen käytäntöön. Organisaatiomme tehtävänä on varmistaa, että jokainen harjoittelujakso antaa riittävästi tarkoituksenmukaisia ja ammatillisuutta, osaamista ja työelämätaitoja kehittäviä oppimiskokemuksia ja että ohjaus vastaa asetettuja vaatimuksia. Merkittävä osa ammatillisuuden, työelämätaitojen ja osaamisen kehittymisestä tapahtuukin harjoittelujakson aikana.

Harjoitteluun tulevalta opiskelijalta odotamme reipasta ja oppimishaluista asennetta. Arvostamme hyviä käytöstapoja, joihin kuuluvat muun muassa työpaikalla esittäytyminen ja työtehtävillä potilaiden teittely. Toivomme sinun pyytävän aktiivisesti palautetta, osallistuvan päivittäisiin toimintoihin, ja noudattavan asetettuja ohjeita.

Antoisaa ja mielenkiintoista harjoittelua!

2 Essote ensihoitopalvelut

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä (Essote) tuottaa itse alueensa ensihoitopalvelut. Ensihoito määritellään terveydenhuollon ammattihenkilön antamaksi kiireelliseksi hoidoksi äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan kohdalla, ensisijaisesti terveydenhuollon hoitolaitosten ulkopuolella. Ensihoitopalveluiden tehtävänä on tarvittaessa myös kuljettaa potilas tarkoituksenmukaisimpaan hoitoyksikköön, sekä tarvittaessa ohjata potilas, hänen omaisensa ja muut osalliset psykososiaalisen tuen piiriin.

Ensihoidon tehtävän kuvaan kuuluu myös virka-avun antaminen tarvittaessa poliisille, pelastusviranomaisille, rajavartioviranomaisille ja meripelastusviranomaisille, sekä osallistuminen alueellisten varautumis- ja valmiussuunnitelmien laatimiseen terveydenhuollon erityistilanteiden ja suuronnettomuuksien varalle.

Ensihoidon hallinnon ja päivystävän kenttäjohtajan asemapaikkana toimii Mikkelin keskussairaalan yhteydessä oleva ensihoitokeskus. Essote:n alueella työskentelee noin 120 ensihoitajaa ja työtä tehdään 12-tunnin työvuoroissa, 8.00-20.00/20.00-08.00. Ensihoitokeskuksella on operatiivisessa toiminnassa viisi 12 tunnin ja kahdeksan ympärivuorokautista ensihoitoyksikköä, lisäksi alueella on käytettävissä neljä varaambulanssia.

Essote toimii yhteistyössä Etelä-Savon pelastuslaitoksen kanssa (ESPL), joka tuottaa ruuhkatilanteiden varalta kaksi palomiesmiehiteistä ensihoitoyksikköä ja 15 ensivasteyksikköä. Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä vastaa itse kaikista alueella tapahtuvista potilassiirroista päivittäistoiminnan yksiköillä.

Ensihoitoyksiköt

Kenttäjohtaja 24/7

Ensihoitoyksikkö 24/7

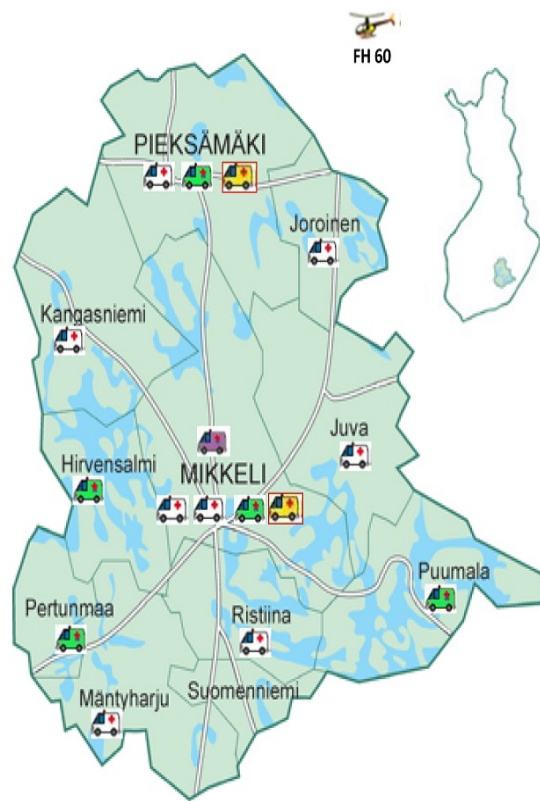
Ensihoitoyksikkö klo 12/7
klo 8-20

Ensihoitoyksikkö 24/7
Etelä-Savon
pelastuslaitos

KYS ERVA Finn Hems 60

www.essote.fi essote

Ensivasteyksiköt

Ensivasteyksikkö 24/7
Etelä-Savon pelastuslaitos

www.essote.fi essote

Kuva 1. Ensihoito- ja ensivasteyksiköiden sijoitukset Essote:n alueella.

2.1 Perustason ensihoito

Perustason ensihoidolla tarkoitetaan ensihoitopalvelusta annetussa asetuksessa määritellyn koulutuksen saaneen henkilön antamaan hoitoa. Perustason ensihoitajana voi toimia terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on ensihoitoon suuntaava koulutus tai pelastaja-tutkinto. Perustason yksikkö miehitetään kahdella perustason ensihoitajalla, joista vähintään toisen tulee terveydenhuollon ammattilainen.

ESSOTE:n alueella EES 633 (Joroinen), EES 634 (Hirvensalmi), EES 637 (Pertunmaa) ja EES 638 (Puumala) ovat perustason yksiköitä, lisäksi käytettävissä on kaksi pelastajien miehittämää yksikköä EES 541 (Mikkeli) ja EES 542 (Pieksämäki).

2.2 Hoitotason ensihoito

Hoitotason ensihoidolla tarkoitetaan hoitoa, jota antaa ensihoitopalvelusta annetussa asetuksessa määritellyn terveydenhuollon koulutuksen saanut henkilö. Hoitotason ensihoitajana voi työskennellä ensihoitaja amk-tutkinnon suorittanut henkilö tai sairaanhoitaja, joka on suorittanut ensihoitoon suuntaavaan 30 opintopisteen lisäkoulutuksen. Hoitotason yksikkö miehitetään vähintään yhdellä hoitotason ensihoitajalla. Essote:n alueella EES 521 (Mikkeli), EES 532 (Mikkeli), EES 533 (Mikkeli), EES 524 (Pieksämäki), EES 525 (Pieksämäki), EES 622 (Kangasniemi), EES 625 (Ristiina), EES 623 (Mäntyharju) ja EES 621 (Juva) ovat hoitotason yksiköitä.

2.3 Kenttäjohto

Essote:n alueella tilannejohtajana toimii päivystävä ensihoitopalvelun kenttäjohtaja (EES 51/L4). Kenttäjohtaja päivystää Mikkelin keskussairaalan vieressä olevassa rakennuksessa tai Mikkelin asemapaikalla. Kenttäjohtajan tehtäviin kuuluu muun muassa johtaa alueensa operatiivista toimintaa, tukea hätäkeskusta, sekä kehittää ensihoitopalvelun toiminnallista kokonaisuutta, yhteistyössä toimialueen muiden viranomaisten ja terveydenhuollon toimipisteiden kanssa.

2.4 Kalusto ja välineistö

Ensihoidossa on käytössä paljon erilaisia hoitovälineitä ja -laitteita. Näiden tunteminen ja oikeaoppinen käyttö on hoidon sujuvuuden ja turvallisuuden kannalta tärkeää. Perekdy autoon, välineisiin, sekä laitteisiin huolellisesti ja tee näillä riittäviä toistoja.

Jokaisen vuoron alussa ensihoitoyksikkö ja hoitovälineet tarkistetaan, sekä tarvittaessa täydennetään ja huolletaan käytetyt välineet. Alueemme yksiköt (kuva 1.) ovat varusteltu yhteneväisesti ja hoitotarvikkeet jaoteltu laukkuihin niiden käyttötarkoitusten mukaan (kuva 4. ja kuva 5.).

Kuva 2. Ensihoitoyksiköt

Kuva 3. Ambulanssin sisätila

LIFEPAK 15

Jokaiseen ensihoitoyksikköön on sijoitettu LP15, joka on yksi yleisimmin käytetyistä hoitolaitteista. Kyseisellä laitteella voit suorittaa alla mainittuja mittauksia ja toimenpiteitä.

- NIBP
- Pulssioksimetri
- 3-kanavainen monitorointi
- 13-kanavainen EKG
- Tahdistus
- Kardioversio
- Defibrilaattori
- Kapnometri

Opettele EKG:n lähettäminen, potilastietojen (nimi-sotu-hoitotiedot) tallentaminen ja lähettäminen MERLOT-tietojärjestelmään yhdessä ohjaajasi kanssa!

Kuva 4. Lifepak 15

HOITOLAUKKU

- Alkometri
- Manuaalinen verenpainemittaus
- Korvalämpö/kainalomittari
- B-glukmittari/ketomittari
- Häkämittari
- Nestehoito- ja välineet
- Riskijäteastia
- Haavanhoito- ja ulkoisen verenvuodon tyrehdyttäminen
- Lääkkeet

Kuva 5. Hoitolaukku

HAPPILAUKKU

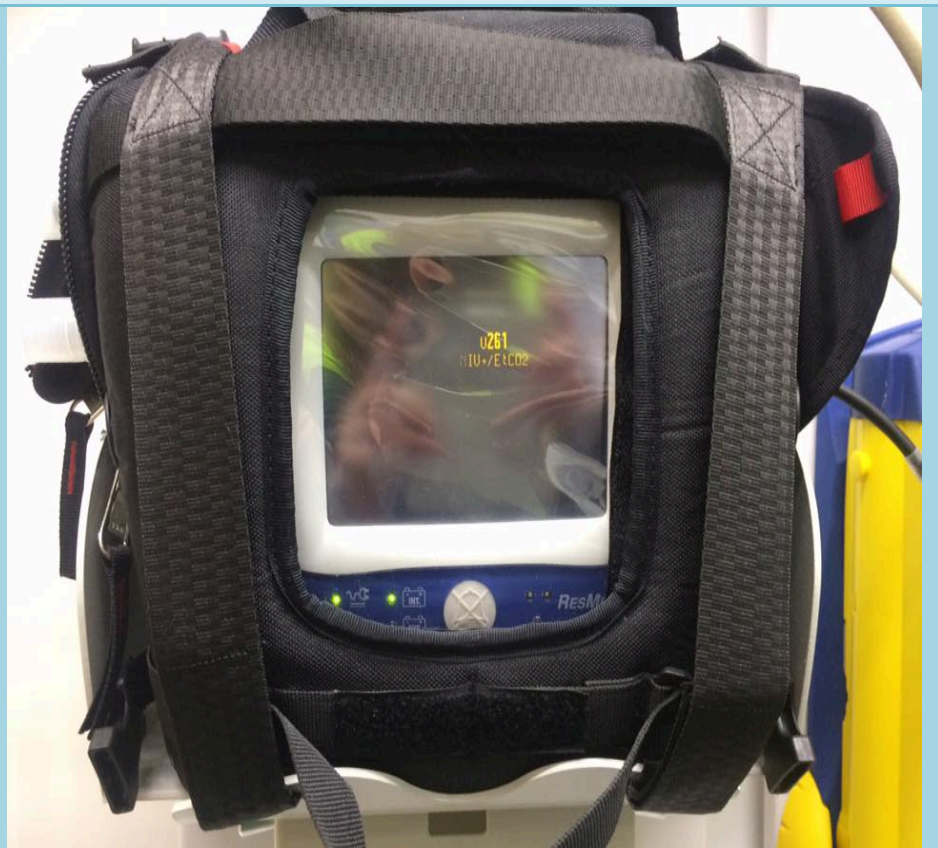
- Pieni happipullo
- Aikuisten ja lasten ambulanssi
- Hapenantovälineet
- CPAP-laitteisto
- Intubaatio, LT, nielu-tuubit
- Imu

Kuva 6. Happilaukku

ELISEE 350 RESPIRAATTORI

- Non – invasiivinen respiraattorilaitte (PS tai CPAP) on käytössä muutamissa alueemme ensihoitoyksiköissä.
- Laitteen avulla voidaan toteuttaa mekaaninen ventilaatio kasvonaamarin avulla ilman invasiivista ilmatietä.
- Hoito edellyttää riittävää hengitysvireyttä ja kohtuullista hengitystyötä. Pääsääntöisesti potilaan oltava tajuissaan ja ymmärrettävä annetun hoidon merkitys.

Kuva 7. Respiraattori

IMULAITE LSU

Imulaitteella voidaan puhdistaa esimerkiksi potilaan hengitysteitä eritteistä.

Kuva 8. Imulaite

Infuusiopumppu BRAUN

On tarkoitettu infuusiolääkkeiden annostelua varten.

Vierianalysaattori, i-STAT

i-STAT:n avulla voidaan ottaa potilaista laskimoverinäytteitä. Tutustu laitteeseen tarkemmin ohjaajasi kanssa.

Kuva 9. Infuusiopumppu

Kuva 10. Vierianalysaattori, i-STAT

STYKER-paarit
PENSI-Kantotuoli

Kuva 11. Paarit

Kuva 12. Kantotuoli

KAUHAPAARIT
RANKALAUTA
STIFNECK-NISKATUKI
TYHJIÖPATJAT-LASTAT
TELESPRO

Kuva 13. Tuentavälineitä

**BALLISTISET SUOJALIIVIT
KYPÄRÄ
HUOMIOLIIVIT
VIILTOSUOJAHANSKAT
SUOJAVARUSTEET, SAM-
MUTTIMET, TYÖKALUT**

Tutustu ensihoitoyksikön suojavälineisiin, sekä toimintatapoihin tilanteissa, joissa niitä mahdollisesti tulet tarvitsemaan.

Kuva 14. Suojaliivit

Kuva 15. Kypärä

3 Turvallisuus

Ensihoidossa turvallisuus muodostuu monista asioista. Annettuja ohjeita ja välineitä käyttämällä säilytetään oma työturvallisuus ja potilasturvallisuus.

3.1 Työvaatteet ja työkenkät

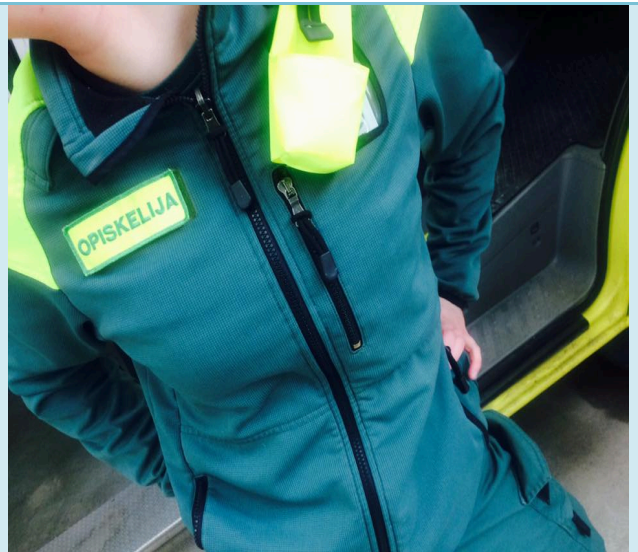
Sinulta edellytetään asiallista pukeutumista harjoittelujaksosi aikana. Ensihoidossa käytetään työnantajan hankkimia työvaatteita, jotka saat harjoittelupaikkasi vaatevarastosta. Työvaatteiden tulee peittää alla olevat vaatteet, t-paidan alla ei käytetä pitkähihaista paitaa. ESSOTE:n alueella käytetään tarralla kiinnittyviä ”opiskelija”-kylttejä paidoissa ja takeissa.

Työvaatteita tulee vaihtaa riittävän usein ja eritekoon joutuessasi tulee vaihtaa koko vaatekerta. Likaiset työvaatteet viedään pyykkipusseihin niille varatuille paikoille. Pukeutumiseen käytettävää aikaa ei lasketa harjoittelutunteihin.

Jokaisella opiskelijalla tulee olla omat turvakengät, joita käytetään työtehtävillä. Asemapalveluksen aikana sinulla voi olla kevyemmät sisäkengät.

Kuva 16. Pyykkihuolto

Kuva 17. Opiskelija-kyltit

3.2 Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus tarkoittaa velvollisuuttasi olla paljastamatta seikkoja, joita harjoittelusi aikana saat tietosi. Salassapito koskee potilastietoja, mutta myös työntekijöitä ja työyhteisöä koskevia asioita. Salassapitovelvollisuus sitoo sinua harjoittelujakson päätyttyäkin. Velvollisuuden rikkominen on laissa määrätty muun muassa rangaistavaksi teoksi joko sakko- tai vankeusrangaistuksen uhall, velvollisuuden rikkominen voi johtaa myös harjoittelusi keskeytykseen. Jokainen opiskelija täyttää ja allekirjoittaa salassapitosopimuksen.

3.3 Sosiaalinen media

Ensihoidon tehtävänä on hoitaa potilaita laadukkaasti ja toiminnan tulee olla asiallista ja luotettavaa. Sosiaalisessa mediassa potilastapauksista, työtehtävistä ja vuorossa tapahtuneista asioista keskusteleminen on ehdottomasti kiellettyä. Mikäli julkiseksi tullut tieto rikkoo salassapitovelvollisuutta tai vahingoittaa työnantajaa tai työyhteisöä, se voi johtaa varoitukseen tai harjoittelusi päättymiseen.

3.4 Hygienia

Essoten alueelle on määritelty tietyt hygienia- ohjeet, joita jokaisen tulee noudattaa, jotta voidaan ehkäistä mikrobin ja infektioiden leviäminen.

Henkilökohtainen hygienia

Ihon mikrobit ovat joko pysyviä tai väliaikaisia ja mikrobit voivat henkilöltä toiselle siirtyessään aiheuttaa erilaisia infektioita. Nenän ja suun alueen limakalvoilla on runsaasti mikrobeja. Älä kosketele nenää, suun aluetta, haavaumia, näppyliitä tai ihon epäpuhtauksia. Yskiessäsi tai aivastaessasi suu/nenä peitetään kertakäyttöliinalla ja kädet desinfioidaan hengitystie-eritteiden koskettelun jälkeen. Pidä hiuksesi ja partasi puhtaina. Harjoittelupaikkaan tullessasi tulee pitkien hiuksien olla sidottuina.

Käsihygienia

Käsien desinfektio alkoholihuuhteella on ensisijainen infektioiden torjuntamenetelmä. Kynnet tulee ensihoidossa pitää lyhyinä ja kynsien alustat puhtaina. Käsissä esiintyvät tulehdukset on hoidettava välittömästi. Kynsilakkaa ei suositella ja teko-/rakennekynsien käyttäminen on kiellettyä. Ensihoidon toimintaohjeen mukaisesti sormuksien, rannekorujen yms. käyttö on kiellettyä, mutta rannekellon käyttäminen on työnluonteen vuoksi sallittua. Työtehtävillä käytettäviä suojakäsineitä tulee vaihtaa riittävän useasti.

Kädet pestään vedellä ja saippualla:

- Harjoitteluun tullessasi ja sieltä lähdettäessä
- Käsien ollessa näkyvästi likaiset
- WC-käynnin jälkeen

Kädet desinfioidaan alkoholihuuhteella:

- Ennen ja jälkeen jokaisen potilaskontaktin
- Ennen suojakäsineiden laittoa ja niiden käytön jälkeen
- Harjoitteluun tullessasi ja sieltä lähdettäessä
- WC-käynnin jälkeen
- Kädet **pestään ja desinfioidaan** oksennus- /ripulipotilaan hoidon jälkeen.

Kaula- ja korvakorut, lävistyksset ja voimakkaat hajusteet

Ensihoidossa ei käytetä riippuvia korvakoruja, kaulakoruja tai asusteita. Lävistyksset näkyvillä paikoilla ovat kiellettyjä. Myös voimakkaiden hajusteiden, hajuvesien, partavesien, voimakkaiden deodoranttien ja hiuslakkojen yms. käyttö on kiellettyä allergiariskin vuoksi.

Henkilökohtaisten tavaroiden huolto

Henkilökohtaiset tavarat esim. vyö, kynät, kello ja saksen on myös muistettava huoltaa ja desinfioida säännöllisesti.

Ensihoitoyksikön hygienia ja puhtaus

Jokaisen ensihoitotehtävän jälkeen tulee käytetyt hoito- ja siirtovälineet, sekä mikrobeille altistuneet kosketuspinnat puhdistaa tarkoituksenmukaisilla puhdistusvälineillä (Clinel-kertakäyttöpyyhkeet/ Heti-yleispesuaine/Oxivir eritetähdille), joita on sijoitettu ensihoitoyksiköihin, sekä hoitolaitoksiin. Jokaisen potilas kontaktin jälkeen tulee myös vaihtaa peitto, vihreä liina ja tyynynpäällinen.

Ennen vuoron päättymistä tulee roskat ja irtolika poistaa takatilasta ja ohjaamosta harjalla tai imurilla, sekä tyhjentää roska-astiat. Jokainen ensihoitoyksikkö tulee pestä ulkoapäin tarpeen vaatiessa tai sille tarkoitettuna pesupäivänä. Ensihoitoyksiköille on myös määritelty omat desinfiointipäivät, jolloin sisäpinnat puhdistetaan kauttaaltaan.

3.5 Pistävän jätteen käsittely ensihoidossa ja neulanpistotapaturma

Ensihoidon toimintaympäristö sisältää runsaasti haasteita turvalliseen pistämiseen ja pistävän jätteen käsittelyyn, joten siksi on tärkeää noudattaa alla olevia ohjeita:

- Ennakoi, vähennä kiirettä itse pistämisessä/kanyloinnissa ja minimoi puutteellisten olosuhteiden aiheuttamat riskit.
- Kanylointi edellyttää ns. suljetun ympyrän viestintää. Toimenpiteessä mukana olevien tulee olla tietoisia liikariskien pistojätteen ja riskijäteastian sijainnista.
- Kanylointia tai pistoksia tehdessä tulee riskijäteastia olla kanyloijan/pistäjän välittömässä läheisyydessä. Pistävä jätte tulee laittaa heti suoraan riskijäteastiaan, eikä sitä saa väliaikaisesti varastoida esim. ajoneuvon lattialle. Likaista neulaa ei saa ojentaa toiselle henkilölle.
- Levottoman/riehuvan potilaan hoidossa tulee noudattaa erityistä harkintaa kanyloinnin osalta. Potilaan kiinnittämiseen toimenpiteen ajaksi tulee olla riittävästi henkilökuntaa.
- Liikkuvassa ajoneuvossa kanylointiin tulee olla erityisperuste esim. korkeaenergisesti vammautunut potilas, jonka kuljettamisella hoitoon on A-kiireellisyysluokka. Muissa kiireellisyysluokan tehtävissä kanylointi tulee suorittaa ennen kuljetusta tai ajoneuvo tulee pysäyttää toimenpiteen ajaksi.
- Päivittäisissä ajoneuvon ja varusteiden tarkastuksissa tulee huomioida riskijäteastioiden kunto ja sijainti.
- Riskijäteastiat tulee säilyttää suljettuina. Niiden tulee olla yksiköissä saatavilla hoitorepussa ja ajoneuvon takatilassa sovitulla paikoilla.
- Riskijäteastioita ei saa täyttää siten, että neuloista muodostuu pistosvaaraa säiliötä avattaessa. Astiat tulee vaihtaa ajoissa uusiin.

- Mikäli havaitaan avoinna oleva riskijäteastia tai siitä mahdollisesti ulostulleita likaisia pistäviä jätteitä, tulee asiasta informoida heti paikallaolevia ja tehdä Haipro -vaaratilanne ilmoitus. Samoin menetellään, mikäli astia on liian täynnä ja pistäviä jätteitä on tarjolla astian suuaukolla. Mikäli ajoneuvosta löytyy pistävää jätettä muualta kuin riskijäteastiasta, tulee asiasta tehdä myös Haipro -ilmoitus.

Toimintamalli neulanpistotapaturmassa

Mikäli harjoittelun aikana pistät itseäsi terävällä esineellä kerro siitä välittömästi ohjaajallesi. Älä purista haavaa ja huuhtele se välittömästi runsaalla saippuavedellä, sekä 80% Dilutuksella (+haude). Selvitä yhdessä ohjaajasi kanssa altistajan tartuttavuus, mikäli se on mahdollista. Tarvittaessa voit kääntyä myös hoitavan tai päivystävän lääkärin puoleen. Ota yhteys omaan kouluterveydenhuoltoosi ja laadi ilmoitus yhdessä ohjaajasi kanssa pistotapaturmasta. Kaavake ilmoituksen tekoon löytyy www.essote.fi, Intranet/ Yksiköiden aineistoa/Infektiolääkäri. Lähetä kopio kouluterveydenhuoltoosi ja turvallisuuspäällikölle (ilman henkilötietoja).

Kuva 18. Riskijäteastia

Kuva 19. Riskijäteastia

3.6 Haipro

Haipro on terveydenhuollon vaaratapahtumien raportointijärjestelmä. Raportointi perustuu vapaaehtoiseen, luotamukselliseen ja syyttelemättömään vaaratapahtumien ilmoittamiseen ja käsittelyyn. Mikäli harjoittelun aikana työtehtävillä tapahtuu potilasturvallisuutta tai omaa työturvallisuutta vaarantavia tapahtumia tulee haipro ilmoitus tehdä yhdessä ohjaajasi kanssa. Haipro-ilmoituksen löydät Essoten tietokoneiden työpöydälle tulevasta ohjelmavalikosta.

3.7 Defusing

Harjoittelun aikana voi työtehtävillä tulla vastaan ikäviä asioita ja näiden läpikäyntiä ja käsittelyä varten on kehitelty Defusing- menetelmä. Defusing tarkoittaa terveydenhuolto- ja pelastusalalla työskenteleville ihmisille sokkivaiheeseen suunniteltua pikapurkua. Siinä käydään lävitse tapahtunut onnettomuus tai jokin muu traumatisoiva tilanne tai tehtävä. Defusingin on todettu siirtävän tunteita syrjään, vaikka ei niitä veisikään kokonaan pois ja helpottaa täten alkuvaiheen sokkireaktiota. Pikapurulla ei pyritä syvälliseen ajatteluun.

Defusing kestää korkeintaan tunnin, ja se tulee järjestää saman työvuoron aikana tai heti sen päätteeksi. Kaikkien tehtävillä olleiden henkilöiden tulisi olla läsnä istunnossa. Onnettomuustilanteesta ei ole pakko puhua, mutta läsnäolo on tärkeää. Tilaisuuden pitää Defusing koulutuksen saaneet henkilöt ja tilaisuutta sitoo ehdoton vaitiolovelvollisuus.

Istunto järjestetään kun laukaisevana tekijänä on esimiehen, työkaverin, työntekijän tai opiskelijan kokemus, havaitsema tai ilmaisema tarve, tehtävä on poikennut luonteeltaan tai suuruudeltaan normaalista ensihoitotehtävästä tai mikäli tehtävä on muuten koettu henkisesti raskaana. Kyse on ihmisen subjektiivisista tuntemuksista ja kokemuksista, jotka ovat luonnollisia reaktioita ja niitä ei tule väheksyä.

Kerro rohkeasti ohjaajallesi tai muille työntekijöille, mikäli jokin jää häiritsemään mieltäsi tai koet haluavasi keskustella tapahtuneista asioista. Istunnon järjestämiselle ei tule olla kynnystä ja se järjestetään aina tarpeen tultua ilmi.

4 Ohjeet ja toimintatavat

Essoten alueella noudatetaan KYS- Erva alueen ensihoidon lääkevalikoima ja sen käyttöedellytykset ohjetta. Alueellisista hoito-ohjeista vastaa ensihoidon vastuulääkäri Janne Kuusela.

4.1 Hoito-ohjeen pyytäminen

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymän alueella ensihoidon päivälääkäri (ESA L31) vastaa arkipäivisin virka-aikaan (klo 7.45-15.30) peruselintoimintojen häiriökonsultaatioihin, yhteystiedot löytyvät ensihoitoyksikön puhelimesta tai konsultaation voi tehdä myös virvellä MKS EH puheryhmässä kutsulla ESA L31.

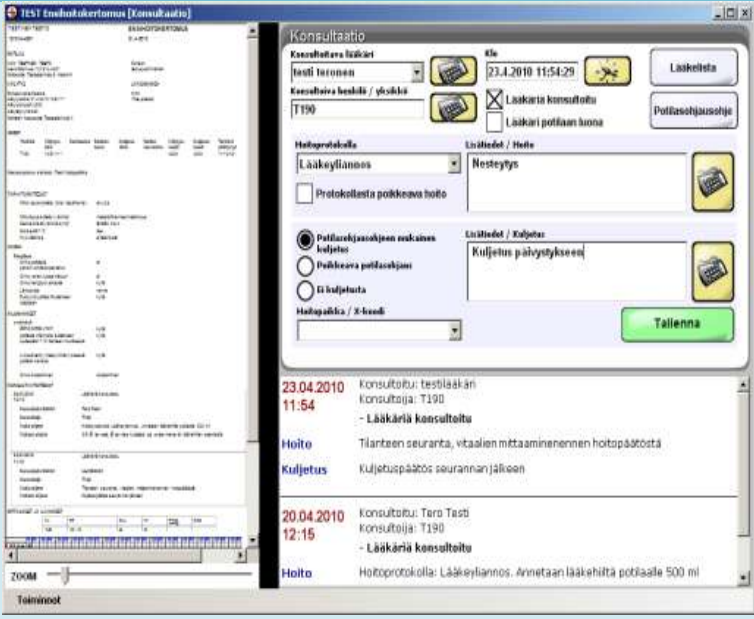
Virka-ajan ulkopuolella iltaisin ja viikonloppuisin peruselintoimintojen häiriökonsultaatiot osoitetaan FH60:n päivystävälle ensihoitolääkärille puhelimitse tai virvellä KYS EHL Kons puheryhmässä kutsulla FH60.

Muut konsultaatiot tulee osoittaa oman alueen YLE-päivystäjälle päiväsaikaan ja MKS YLE päivystäjälle ilta- ja yöaikaan, sekä viikonloppuisin. Lapsipotilaiden lääkärikonsultaatiot hoitaa lastentautien päivystäjä 24/7, mutta lasten kirurgisissa vammoissa ota suoraan yhteys päivystävään kirurgiin. Neurologisten ja kardiologisten potilaiden kohdalla on omat erilliset konsultaatio-ohjeet.

Harjoittelusi aikana tehdessäsi konsultaatioita kerro lääkärille olevasi opiskelija ja varmenna myöskin yhdessä ohjaajasi kanssa saadut hoito-ohjeet.

Merlot Medi EMS- tietojärjestelmä mahdollistaa konsultoivalle lääkärille (MKS) reaaliaikaisten tietojen seuraamisen.

Merlot Medi EMS- ohjelmasta löytyy vasemmasta reunasta "konsultaatio" kohta, johon tulee kirjata lääkärin antamat hoito-ohjeet, sekä mahdollinen kuljetusosoite.

The screenshot shows the Merlot Medi EMS software interface. On the left, there is a patient information panel with fields for name, address, and other details. The main area is a consultation form titled 'Konsultaatio'. It includes fields for 'Konsultoituva lääkäri' (Consulting doctor), 'Konsultoituva henkilö / yksikkö' (Consulted person/unit), 'Hoitoprotokolla' (Treatment protocol), and 'Lääkitys' (Medication). There are also checkboxes for 'Lääkärin konsultoitu' and 'Lääkärin potilaan hoito'. A 'Tallenna' (Save) button is visible at the bottom right. Below the form, there is a list of consultations with columns for date, time, consulting doctor, and treatment details.

Päivä	Aika	Konsultoituva lääkäri	Konsultoituva henkilö / yksikkö	Hoito
23.04.2010	11:54	Konsultoitu: testilääkäri	Konsultoitu: T190	- Lääkäriä konsultoitu Tilanteen seuranta, vitaleiden mittaaminen hoidon päätyttyä
20.04.2010	12:15	Konsultoitu: Tero Testi	Konsultoitu: T190	- Lääkäriä konsultoitu Hoitoprotokolla: Lääkityksen annetaan potilaalle 500 ml

Kuva 20. Konsultaation kirjaaminen

4.2 Lääkehoito ja hoito-ohjeet

Tutustu harjoittelusi alkuvaiheessa yksiköstä löytyvään lääkevalikoimaan ja käy yhdessä ohjaajasi kanssa lääkkeitä lävitse. Asemapaikalta löydät joko erillisestä kansiossa tai tarvittaessa tietokoneelta O-asetmalta tarkemmat alueelliset lääke- ja hoito-ohjeet.

4.3 Virve

Sosiaali- ja terveysministeriön viranomaisverkon käyttöä ohjaa VIRVE:n hallinnon ja käytön toimintamalli, jota jokaisen käyttäjän on omassa toiminnassaan noudatettava. VIRVE pää- ja aluekäyttäjät valvovat päivittäistä verkon käyttöä ja viestiliikennettä, sekä ohjaavat ja opastavat tarvittaessa. Häätäkeskus on myös velvollinen puuttumaan ohjeiden vastaiseen menettelyyn.

Ensihoitopalveluissa ensisijaisena viestintämuotona käytetään ryhmäpuhelia ja varalla suorakanavatoimintaa. Jokaisen yksikön on huolehdittava tilatietoviesteinä lähetettävät statusviestit turhan puheliikenteen välttämiseksi. Yksilö-/pikapuhelua käytettäessä esimerkiksi arkaluonteisen asian viestittämiseen on huolehdittava tarvittavien puheryhmien kuuntelusta toisesta päätelaitteesta.

Ensihoitopalvelujen VIRVE päätelaitteisiin on määritelty jatkuvasti kuuntelussa olevat puheryhmät, joita käyttäjät eivät itse pysty muuttamaan. Laitteisiin voidaan myös asettaa useampia puheryhmiä skannaukseen, mutta puheryhmien käyttö ja kuuntelu on sallittua ainoastaan toiminnan niin vaatiessa.

VIRVE päätelaitteet ovat myöskin ensihoitajan työturvallisuutta parantavia välineitä. Mikäli ensihoitaja työtehtävälleen joutuu uhkaavaan tilanteeseen, voi hän painaa laitteessa olevaa oranssia painiketta, joka aukaisee häätäkeskukseen suoran linjan ja päivystäjä voi hälyttää kohteeseen lisäapua.

Ensihoitoyksiköiden kutsutunnukset

Ensihoitoyksiköiden kutsutunnus syntyy pääsääntöisesti kuudesta seitsemään merkkiin. Tunnus muodostuu toimialan kirjainlyhenteestä E, toinen ja kolmas merkki kuvaa sairaanhoitopiirin tunnusta, neljäs merkki shp:n sisällä olevaa aluetta, viides merkki käyttötarkoitusta ja loput numerot kertovat yksikön järjestysnumeron.

Esim. E ES 521 = Ensihoito, Etelä-Savon, Mikkelin ensimmäinen hoitoyksikkö. Radioliikenteessä yksikkötunnus lausutaan: "Ensihoito, Etelä-Savo, viisi, kaksi, yksi".

Itä-Suomen häätäkeskusalueen ensihoidon aluejako numerointi ESK:n anto-alueella:	Ensihoitoyksikön käyttötarkoituksen numero:
1= Kotka, Hamina	0= Lääkäriyksikkö
2= Kouvola	1= Kenttäjohtoyksikkö (Ei kuljettava)
3= Lappeenranta	2= Hoitotason yksikkö
4= Imatra	3= Perustason yksikkö
5= Mikkeli, Pieksämäki	4/5= Siirtokuljetusyksikkö
6= Mikkelin ympäristö	6= Ensivasteyksikkö
7= Savonlinna	
9= Sairaanhoitopiirien siirtokuljetusyksiköt	

Taulukko 1. Kutsutunnukset.

Hoitolaitostunnisteet

Hoitolaitostunnisteita käytetään ainoastaan hätäkeskuksen ja ensihoitopalvelujen välisessä viestiliikenteessä. Hoitolaitosten kanssa käytävässä viestiliikenteessä käytetään hoitolaitoksen suomenkielistä kutsutunnusta esim. MKS päiv = MKS päivystys. Tunnisteet lausutaan viestiliikenteessä samalla tavalla kuin yksikkötunnukset. Tunnuksen kaksi ensimmäistä merkkiä tarkoittaa sairaanhoitopiiritunnusta, seuraava kirjain yksikköä ja ensimmäinen numero vastaa aluejaon numeroa ja toinen järjestysnumeroa.

Esim. ES H51 = Etelä-Savo Heikki 51 = Etelä-Savon Mikkelin sairaala. Lausutaan: Etelä-Savo Heikki viisi – yksi.

Hoitolaitosten kirjaintunnus:

Y = Yrjö = Yliopistollinen sairaala

H = Heikki = Sairaala

T = Tyyne = Terveyskeskus

Hätäkeskuksen kutsutunnus

Hätäkeskus uudistuksen myötä hätäkeskuksen kutsutunnuksena käytetään: ”HÄKE”.

Ensihoitopalvelujen puheryhmät

ESK EH ANTO

Puheryhmän toiminta-alueeseen kuuluu Etelä-Savon, Itä-Savon, Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueet. Puheryhmä on tarkoitettu ensihoitoyksikön hälyttämistä varten. Viestintä tapahtuu yksisuuntaisesti A/B-kiireellisyyssluokan tehtävissä hätäkeskuksesta ensihoitoyksikölle ja siinä viestitetään ainoastaan tehtävään liittyvät asiat.

ESK EH INFO (skannauksessa)

EH-INFO puheryhmä on tarkoitettu yksiköiden ja hätäkeskuksen väliseen viestiliikenteeseen. Puheryhmässä voidaan välittää tehtävään liittyvät lisätiedot tai antaa muuta tehtävää tukevaa tietoa, sekä informoida operatiivisesti merkittävistä asioista.

ES EH 1-3 puheryhmät (EH 1 skannauksessa)

Puheryhmät on tarkoitettu ainoastaan ensihoitoyksiköiden väliseen viestintään. EH 1-puheryhmä toimii yksiköiden johtamisen organisoitumisen puheryhmänä.

ES EVY 1-3 puheryhmät

Puheryhmät on tarkoitettu ensihoitoyksikön ja ensivasteyksiköiden väliseen viestintään päivittäisillä yhteistehtävillä.

KYS EHL KONSU

Puheryhmä on tarkoitettu päivystävän ensihoitolääkärin (FH60) ja ensihoitoyksikön väliseen viestintään.

Sairaaloiden EH-puheryhmät:

Esa MKS EH, Esa SKS EH, Esa PAS EH

Puheryhmä on tarkoitettu sairaalan päivystyksen ja ensihoitoyksiköiden väliseen viestintään. Ennako- ja ennakoivat ilmoitukset hoitolaitokseen tehdään tässä puheryhmässä. Ennakoilmoituksenannon jälkeen yksikkö pysyy tässä puheryhmässä niin pitkään kunnes potilas on luovutettu. Puheryhmän jatkuva kuuntelu on kielletty.

ES SoTe KUTSU (skannauksessa)

Puheryhmä on tarkoitettu ainoastaan sosiaali- ja terveystoimen toimijoille. Puheryhmää käytetään tehtävissä, joihin osallistuu muita sosiaali- ja terveystoimen toimijoita, kuin ensihoito. KUTSU-ryhmää käytetään organisoitumiseen.

ES SoTE 1-3

Puheryhmät ovat tarkoitettu terveystoimen sisäiseen viestintään.

Tehtävän vastaanottaminen

Hätäkeskus lähettää tehtävän Virve-päätelaitteeseen tekstiviestillä. Viestistä näet tehtävän alkuajat, tehtäväluokan ja kiireellisyyden, osoitetiedot, ilmoittajan tiedot ja mahdolliset tehtävää koskevat tarkentavat lisätiedot. Tehtävä tulee "vastaanottaa" (tilatiedot) minuutin sisällä hälytyksestä, muuten hätäkeskus lähettää tehtävän uudelleen tai hälyttää toisen yksikön. Tehtävän vastaanottamisen jälkeen pyritään statukset laittamaan Merlot Mobilen kautta.

Kuva 21. Virven käyttö

Kuva 22. Virve-päätelaite

4.4 Ennakoilmoitus

Ennakoilmoitus annetaan hoitolaitokseen 15-20 min ennen potilaan saapumista sairaalaan, jotta vastaanottava hoitolaitos osaa varautua riittävällä ja oikealla hoitohenkilökunnalla, sekä tarvittaessa valmistautua erilaisiin toimenpiteisiin. Alueemme yksiköiden tulee tehdä ennakoilmoitus Mikkelin keskussairaalan yhteispäivystykseen kaikista korkeariskisistä/ kuljetuskiireellisyy A/B potilaista. Ilmoituksen teko on aina kuljettavan yksikön vastuulla. Ennakoilmoituksen tulee olla ytimekäs ja raportoinnissa käytetään ISBAR-mallia.

Ennakoilmoitus voidaan antaa myös tilanteissa, joissa potilaan vointi päivystysalueelle tullessa edellyttää välitöntä hoitajan paikalle tuloa hoidon jatkumisen turvaamiseksi. Ilmoitus tehdään myös, mikäli potilas on aggressiivinen ja vaatii vartijan paikalle tuloa tai mikäli potilaalla on mahdollinen eristyksen tarve.

Ennakoilmoituksen voi tehdä myös, mikäli ensihoidon yksikölle on annettu uusi kiireellinen ensihoitotehtävä ja potilas tulee saada luovutettua nopeasti.

Ennakoilmoitus annetaan Virve-verkossa Mks-eh puheryhmässä ja gsm-puheluna vain poikkeustilanteissa esimerkiksi kuuluvuusongelman vuoksi. Ensihoidon yksiköiden tulee pitää Mks-eh puheryhmää kuuntelussa siihen asti kunnes yksikkö on saapunut päivystysalueelle. Vastaanottavan hoitolaitoksen on saatava myös tarvittaessa yhteys ensihoitoon kuljetuksen aikana. Puheryhmän tarpeeton kuuntelu yksiköissä on muuten kiellettyä.

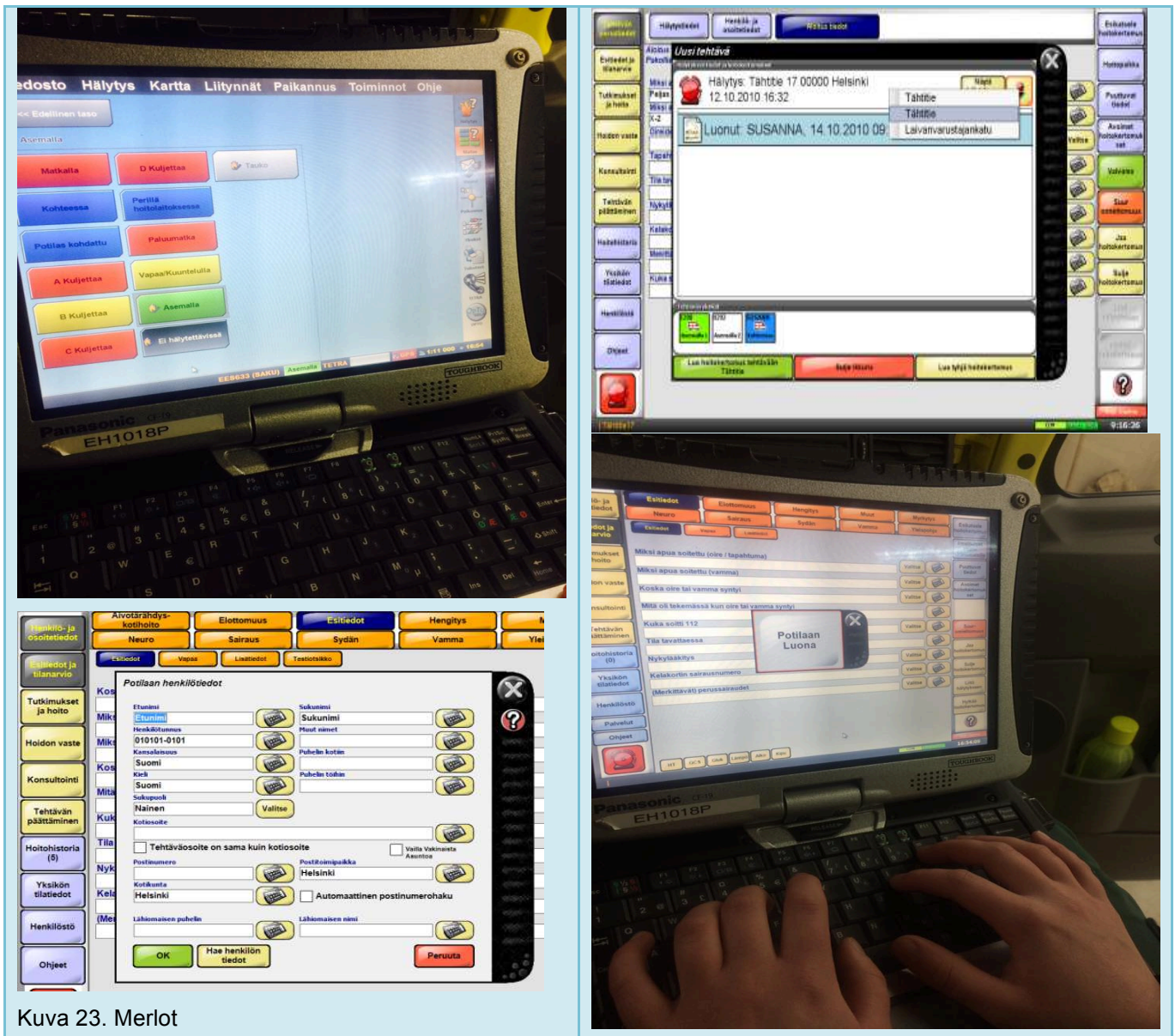
4.5 Merlot

Essoten alueella ensihoidon työvälineenä käytetään Merlotta. Merlotista löytyy kaksi tietojärjestelmää; Merlot Mobile ja Merlot Medi.

Mobile on tarkoitettu johto- ja valvonta sovellukseksi kentällä liikkuvaan ensihoitoyksikköön. Sen kautta yksikkö lähettää tilatiedot hätäkeskukselle, näkee tehtävän hälytystiedot ja ohjelma auttaa myös yksikköä navigoimaan kohteeseen.

Merlot Medi- ohjelma on puolestaan tarkoitettu ensihoidon sähköiseksi johtamis- ja raportointijärjestelmäksi. Järjestelmä välittää tietoa reaaliaikaisesti ensihoidon valvomoihin, sekä vastaanottaville hoitolaitoksille (MKS). Järjestelmän tärkeimpänä tehtävänä on luoda potilaskohtainen ensihoitokertomus, johon tallennetaan potilaan hoidon kannalta tärkeimpiä tietoja.

Perehdy harjoittelusi aikana yhdessä ohjaajiesi kanssa Merlotin käyttöön, sekä kirjaamiseen. Essoten tietokoneelta O-asemalta löydät yksityiskohtaisemmat käyttöohjeet tietojärjestelmälle.

5 Harjoittelun kulku

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystoimen ensihoitokeskuksen opiskelijavastaavana toimii kenttäjohtaja Tomi Partti (tomi.partti@essote.fi/Gsm: 040 359 6416). Hänen tehtävinä on muun muassa koordinoida opiskelijoiden kokonais-tilannetta ja toimia linkkinä koulujen välillä. Lisäksi jokaiselle toimipaikalle on nimetty toimipaikkakohtainen opiskelijavastaava, joka huolehtii harjoittelun ajaksi sinulle oman ohjaajan ja käynnistää perehdytysprosessin toimipaikalla.

5.1 Harjoittelun alussa ja aikana

Harjoittelupaikkaan saapuessasi sinulle on etukäteen suunniteltu omat ohjaajat, jotka perehdyttävät sinut harjoittelupaikkaasi ja heidän matkassa kuljet harjoittelujaksosi ajan. Suunnittele työvuorosi heidän työvuorojen mukaan. Näytä ohjaajillesi tavoitteesi harjoittelulle, sekä kysele aktiivisesti ja pyydä palautetta toiminnastasi, se on oikeutesi ja velvollisuutesi.

Harjoittelun alussa sinulle annetaan perehdytysohjelma, jonka kaikki kohdat sinun tulisi harjoittelun aikana käydä yhdessä ohjaajiesi kanssa lävitse. Ohjelman löydät tämän oppaan lopusta liitteenä, täytä sitä aktiivisesti.

Harjoitteluvuoroissa voit säilyttää eväitäsi ensihoidolle varatussa jääkaapissa. Ruokailut tapahtuvat joko omia eväitä syöden tai paikallisessa sairaalassa/terveyskeskuksessa tai lounaspaikassa ruokaillen. Yöpymistä varten saat harjoittelupaikastasi petivaatteet ja majoitustilan voit kysyä ohjaajaltasi. Säilytä työ- ja petivaatteita sinulle osoitetussa kaapissa, joka sinun tulee nimikoida harjoittelusi ajaksi. Jokaisella asemapaikalla on myös oma päiväpalvelusuunnitelma, josta näet tarkemmat aikataulut vuoron ajalle.

5.2 Harjoittelun lopussa

Harjoittelun lopussa käy loppuarviointi yhdessä ohjaajiesi kanssa lävitse. Täytä harjoittelusi info-kirjeen mukana saamasi palautekysely, sekä oma tuntilistasi ja jätä nämä harjoittelupaikkaasi osoitettuna Tomi Partille. Harjoittelun lopussa jokainen opiskelija täyttää myös CLES-opiskelijapalautekyselyn, joka mittaa ohjauksen laatua opiskelijan arvioimana. Palautekysely täytetään ennen lähtöä harjoitteluyksiköstä. Kysely on luottamuksellinen, eikä opiskelijan henkilöllisyys tule esille missään vaiheessa. Kyselyn tarkoituksena on kehittää ohjausta ja tarjota tämän pohjalta mahdollisimman laadukasta ohjausta kaikille opiskelijoille.

Kysely täytetään Essoten extranetissä ja siihen vastaaminen kestää noin 15 min. Palautekyselyn löydät osoitteesta:

www.essote.fi
Extranet
Käyttäjätunnus: opiskelija
Salasana: esshp-opiskelija
Opiskelijapalaute
Sähköisesti täytettävä ja palautettava lomake

5.3 Asemapaikat ja yhteystiedot

Alla olevasta taulukosta saat tietoosi harjoittelupaikkasi yhteystiedot. Laita yhteystiedot itsellesi muistiin, jotta pystyt ilmoittamaan esimerkiksi mahdollisesta poissaolostasi harjoittelun aikana. Laita myös omat yhteystietosi esille toimipaikan ”opiskelijat-seinälle”.

ASEMA, YKSIKÖT JA OPISKELIJAVASTAAVAT	OSOITE JA PUHELINNUMERO
MIKKELI EES 51, EES 521, EES 532, EES 533 ja (EES 541) HIRVENSALMI EES 634 Sanna Koponen sanna.koponen@essote.fi	Jääkärintie 16, 50130 Mikkeli GSM (EES 521): 040 359 6850 Pitäjäntie 4, 52550 Hirvensalmi GSM (EES 643): 040 359 6820
PIEKSÄMÄKI EES 524, EES 525 ja (EES 542) KANGASNIEMI EES 622 Kirsi Savolainen kirsi.savolainen@essote.fi	Selkiöntie 4, 76100 Pieksämäki GSM (EES 525): 040 359 6858 Satamatie 22, 51200 Kangasniemi GSM (EES 622): 040 359 6781
JOROINEN EES 633 Joonas Pöyhönen joonas.poyhonen@essote.fi	Työkuja 6, 79600 Joroinen GSM (EES 633): 040 359 6784
JUVA EES 621 Niina Hänninen niina.hanninen@essote.fi	Yhdystie 3, 51900 Juva GSM (EES 621): 040 359 6612
MÄNTYHARJU EES 623 PERTUNMAA EES 637 Seppo Haapsaari seppo.haapsaari@essote.fi	Sairaalatie 3, 52700 Mäntyharju GSM (EES 623): 040 359 6782 Kirkkotie 5 as 1, 19430 Pertunmaa GSM (EES 637): 040 359 6783
RISTIINA EES 625 Laura Lahtinen laura.lahtinen@essote.fi	Braahentie 10, 52300 Ristiina GSM (EES 625): 040 359 6817

LIITEET

Liite 1. Salassapitosopimus (2)

Liite 2. Harjoittelun perehdytysrunko (4)

Liite 3. Palaute työssäoppimisjaksolta (2)

ETELÄ-SAVON
SAIRAANHOITOPIIRI

SALASSAPITOSITOUMUS

Nimi _____ Henkilötunnus _____

Sitoudun pitämään salassa ne aineistot ja tiedot, jotka olen nähnyt, kuullut tai muuten saanut palvelussuhteen, ostopalvelutehtävän, harjoittelujakson, opintokäynnin tai vastaavan yhteydessä Etelä-Savon sairaanhoitopiirin hallitsemisissa tiloissa taikka sen tietojärjestelmien parissa tietoliikenne- tai muulla käyttöyhteydellä. Sitoudun huolehtimaan siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot tule sivullisten tietoon.

Salassapitovelvollisuus koskee sekä Etelä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän että sen asiakkaiden, potilaiden ja muiden yhteistyökumppaneiden tietoja. Tiedän, ettei minulla ole käyttöoikeutta näihin tietoihin muihin kuin em. tehtäväni edellyttämiin tarkoituksiin.

Sitoudun salassapitoon myös sen jälkeen, kun em. tehtäväni ovat päättyneet.

Salassapitovelvollisuus ei koske aineistoa ja tietoa, joka on yleisesti saatavilla tai muuten julkista taikka joka on ollut hallussani ilman salassapitovelvollisuutta jo ennen em. tehtävieni aloittamista.

Sitoudun palauttamaan saamani aineistot, tietovälineet ja avaimet lähiesimiehelle välittömästi em. tehtävieni päätyttyä.

Lupaudun noudattamaan tätä salassapitositoumusta myös toimiessani muissa Etelä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alueen terveydenhuollon organisaatioissa.

Palvelu-/harjoittelu-aika tmv. _____

Työyksikkö _____

Tehtävä _____

Päiväys _____ ssä _____.200__

Allekirjoitus _____

Organisaatio tai taho, mistä tulee _____

Lomakkeet säilytetään siinä tulosyksikössä tai työyksikössä, missä henkilön tulosta harjoittelu-
tmv. jaksolle on päätetty.

Etelä-Savon sairaanhoitopiirin ky.
Porrassalmenkatu 35-37
50100 MIKKELI
Puh. (015) 3511, 414 111
Faksi (015) 351 2505

Mikkelin keskussairaala
Porrassalmenkatu 35-37
50100 MIKKELI
Puh. (015) 3511, 414 111
Faksi (015) 351 2200

Moision sairaala
Moisiontie 10
50520 MIKKELI
Puh. (015) 3511, 414 111
Faksi (015) 335 096

Sähköposti:
etunimi.sukunimi@esshp.fi
kirjaamo@esshp.fi
www.esshp.fi
Y-tunnus 0825508-3
Alv rek.

ETELÄ-SAVON SAIRAANHOITOPIIRI

TIEDOTE

Salassapitovelvollisuus koskee **kaikkia sairaaloissa ja muissa terveydenhuollon organisaatioissa työskenteleviä**. Salassapitovelvollisuuden rikkominen on rangaistava teko.

Vaitiolovelvollisuudesta on säädetty mm.:

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 13§

Potilasasiakirjoihin sisältyvien tietojen salassapito

Potilasasiakirjoihin sisältyvät tiedot ovat salassapidettäviä. Terveydenhuollon ammattihenkilö tai muu terveydenhuollon toimintayksikössä työskentelevä taikka sen tehtäviä suorittava henkilö ei saa ilman potilaan kirjallista suostumusta antaa sivulliselle potilasasiakirjoihin sisältyviä tietoja. Jos potilaalla ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, tietoja saa antaa hänen laillisen edustajansa kirjallisella suostumuksella. Sivullisella tarkoitetaan tässä laissa muita kuin asianomaisessa toimintayksikössä tai sen toimeksiannosta potilaan hoitoon tai siihen liittyviin tehtäviin osallistuvia henkilöitä. Salassapitovelvollisuus säilyy palvelussuhteen tai tehtävän päättymisen jälkeen.....

Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 23§

Vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttö

Viranomaisen palveluksessa oleva samoin kuin luottamustehtävää hoitava ei saa paljastaa asiakirjan salassa pidettävää sisältöä tai tietoa, joka asiakirjaan merkittynä olisi salassa pidettävä, eikä muutakaan viranomaisessa toimiessaan tietoonsa saamaa seikkaa, josta lailla on säädetty vaitiolovelvollisuus. Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa paljastaa senkään jälkeen, kun toiminta viranomaisessa tai tehtävän hoitaminen viranomaisen lukuun on päättynyt.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka harjoittelijana tai muutoin toimii viranomaisessa taikka toimii viranomaisen toimeksiannosta tai toimeksiantotehtävää hoitavan palveluksessa taikka on saanut salassa pidettäviä tietoja lain tai lain nojalla annetun luvan nojalla, jollei laista tai sen nojalla annetusta luvasta muuta johdu. Asianosainen, hänen edustajansa tai avustajansa ei saa ilmaista sivullisille asianosaisaseman perusteella saatuja salassa pidettäviä tietoja, jotka koskevat muita kuin asianosaista itseään.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettu henkilö ei saa käyttää salassa pidettäviä tietoja omaksi taikka toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi. Asianosainen, hänen edustajansa tai avustajansa saa kuitenkin käyttää muita kuin asianosaista itseään koskevia tietoja, kun kysymys on sen oikeuden, edun tai velvollisuuden hoitamista koskevasta asiasta, johon asianosaisen tiedonsaantioikeus on perustunut.

Henkilötietolaki 33§

Vaitiolovelvollisuus

Joka henkilötietojen käsittelyyn liittyviä toimenpiteitä suorittaessaan on saanut tietää jotakin toisen henkilön ominaisuuksista, henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta, ei saa tämän lain vastaisesti sivulliselle ilmaista näin saamiaan tietoja.

Rangaistukset:

Rikoslaki 38 luku 1§ ja 2§

1§ Salassapitorikos.

Joka laissa tai asetuksessa säädetyn taikka viranomaisen lain nojalla erikseen määräämän salassapitovelvollisuuden vastaisesti

1. paljastaa salassa pidettävän seikan, josta hän on asemassaan, toimessaan tai tehtävää suorittaessaan saanut tiedon, taikka
2. käyttää tällaista salaisuutta omaksi tai toisen hyödyksi, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava 40 luvun 5§:n mukaan, salassapitorikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

2§ Salassapitorikkomus. Jos salassapitorikos, huomioon ottaen teon merkitys yksityisyyden tai luottamuksellisuuden suojan kannalta taikka muut rikokseen liittyvät seikat on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentehtäjä on tuomittava salassapitorikkomuksesta sakkoon.

Salassapitorikkomuksesta tuomitaan myös se, joka on syyllistynyt sellaiseen 1 §:ssä tarkoitettuun salassapitovelvollisuuden rikkomiseen, joka on erikseen säädetty salassapitorikkomuksena rangaistavaksi.

Opiskelijan perehdytysohjelma

Opiskelija: _____

Harjoittelu-aika: _____

Työpiste: _____

Oppilaitos: _____

Koulutusohjelma: _____

Ohjaaja(t): _____

Ohjaava opettaja: _____

Tämän perehdytysohjelman tarkoitus on antaa opiskelijalle hyvät lähtökohdat työssä oppimisjakson aloittamiseen sekä tietojen ja taitojen kehityksen seurantaan.

Käy aiheet yhdessä ohjaajasi kanssa läpi ja merkkää (x) asian käsittelyvaihe ylös. Näin pystytte ohjaajasi kanssa seuraamaan tietosi ja taitosi kehittymistä.

Työyksikön esittely ja toiminta	Olen tutustunut
Tilat, liikkuminen, ulko-ovet	
Henkilökunta	
Työvuorot	
Ensihoitojärjestelmän esittely	

Henkilökohtainen hygienia	Olen tutustunut
Käsienpesu ja desinfiointi	
Korut	
Työasu +varusteet	

Työparin tehtävien jako	Olen tutustunut	Osaan
Roolit		
Vastuualueet ja tehtävät		
Opiskelijan rooli ja tehtävät		

Ambulanssiin tutustuminen	Olen tutustunut	Osaan käyttää/toimia
Työvuorokohtainen yksikön tarkistus		
Auton siivous ja desinfiointi		
Auton tilat, niissä liikkuminen		
Istumapaikat		
Potilaan kuljetusmahdollisuudet		
Paarit ja kantotuoli		
Ohjauslaitteet, GPS		
Hälytyslaitteet ja paneeli		
Auton kaappien sisältö		
Tavaran sijoittelu		
Reput		
Happi järjestelmä		

Työturvallisuus	Olen tutustunut	Osaan käyttää/toimia
Toiminta pistotaturmassa		
Pistäväjäte, säiliöt		
Turvavyöt ja niiden käyttö		
Turvaliivit, viiltosuojahanskat		
Kypärä		
Infektio-suojaimet		
Moottoriliikenteen lähellä työskentely		
Toiminta kolaripaikalla		
Toiminta uhkaavassa tilanteessa		
Ergonomia		

Laitteet ja niiden toiminta	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Defibrillaattori			
Hapen anto välineet, +nebulisaattori			
CPAP			
Imulaite			
Infuusiopumppu			
Rankalauta / kauhapaarit			
Tyhjiöpatja +lastasarja			
Niskatuki sarja			
RR- mittari			
Pulssioksimetri			
Verensokerimittari			
Alkometri			
Kuumemittari			

Lääkehoito	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Työyksikön lääkkeisiin tutustuminen			
Lääkkeiden antaminen			
p.o, p.r.			
bukkaalinen, inhalaatiot			
i.m, s.c, i.v.			
Lääkkeiden säilytys			
Lääkehoitosuunnitelma			

Nestehoito	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Työyksikön nesteet			
Nesteiden antaminen			
Kanyyliin valinta			
Aseptiikka nestehoidossa			

Toimenpiteet	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Maskiventilaatio +nielutuubi			
Vaihtoehtoiset ilmatiemallit			
Intubaatio			
NML:n laitto			
12kan EKG			
Rytminsiirto /ulkoinen tahdistus			
I.O. reitti			
Kanylointi			
PPE-D elvytys			

Radioliikenne & viestiyhteydet	Olen tutustunut	Osaan
Virven käyttö (+ajoneuvoasema)		
Virven ”punainen nappi”		
EKG:n lähettäminen		

Hälytyksen saaminen	Olen tutustunut	Osaan
Tehtävä koodit		
Vasteajat		
Tilatiedot		

Kohteeseen siirtyminen	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Ajotapa			
Reitin valinta			
GPS, kartta			

Potilaan kohtaaminen ja tutkiminen	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Potilaan kohtaaminen ja vuoro-vaikutus			
Ensiarvio (ABCDE)			
Välttömät toimenpiteet			
Tarkennettu tilanarvio			
Haastattelu			
Tilannetietoisuuden ylläpito			

Tarkkailu	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Kliininen seuranta			
Monitorointi mahdollisuudet			

Kuljetus	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Varausaste			
Kuljetuspaikan valinta			
X-koodit			

Ennakoilmoitus ja konsultointi	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Ennakoiva- ennako ilmoitus			
Hyvä konsultaatio			
Ketä konsultoidaan			

Kirjaaminen	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Merlot Medi			
Raportointi			

Viranomaisyhteistyö	Olen tutustunut
Hätäkeskus	
Poliisi	
Pelastus	
FH60	
EVY	
Sosiaali- ja Kriisityöntekijät	

PALAUTE TYÖSSÄ OPPIMISJAKSOLTA

Harjoittelujakso on sinun osaltasi loppusuoralla. Toivottavasti tavoitteet saavutettiin ja sinulle jäi positiivinen kuva harjoittelusta. Sait uusia oppeja tuleviin koitoksiin ja paransit kädentaitojasi.

Pyrimme kehittämään jatkuvasti opiskelijaohjausta eteenpäin. Palautteellasi autat meitä kehitystyössämme.

Täytä oheinen lomake ja lähetä se mukana olevassa palautuskuoressa opiskelijavastavalle.

Harjoitteluni (kk/vuosi) _____ / 201__

TUTKINTO, JOTA OPISKELEN

Lähihoitaja
Pelastaja
Sairaanhoitaja
Ensihoitaja (AMK)
Muu, mikä? _____

SUKUPUOLI

Nainen
Mies

IKÄ

<20
20-25
26-35
>35

Harjoittelun toimipaikka: _____

ARVIO KOULUARVOSANALLA 1-5 (ympyröi)

Ennen harjoittelua saamasi info	1	2	3	4	5
Minut perehdytettiin ensihoidon kalustoon	1	2	3	4	5
Minut perehdytettiin kaluston jälkeiseen huoltoon	1	2	3	4	5
Minut perehdytettiin ensihoitojärjestelmään	1	2	3	4	5
Minua ohjeistettiin ergonomisiin työtapoihin	1	2	3	4	5
Sain varmuutta potilaan kohtaamiseen ja kommunikointiin	1	2	3	4	5
Sain varmuutta potilaan tutkimiseen	1	2	3	4	5
Sain varmuutta kirjaamiseen ja raportointiin	1	2	3	4	5
Sain varmuutta viestiliikenteeseen (VIRVE)	1	2	3	4	5
Sain vastuuta tarpeeksi	1	2	3	4	5
Koin oloni turvalliseksi	1	2	3	4	5
Sain kysymyksiini selvät vastaukset	1	2	3	4	5
Sain harjoitella kädentaitoja riittävästi	1	2	3	4	5
Lääkehoito selkiytyi harjoittelun aikana	1	2	3	4	5
Ohjaajani kyky toimia ohjaajana	1	2	3	4	5
Minulle muodostui hyvä kokonaisuus ensihoitopalveluista	1	2	3	4	5
Harjoitteluni eteni nousujohtoisesti	1	2	3	4	5
_____harjoittelupaikkana	1	2	3	4	5
Oma harjoitteluni kokonaisuutena	1	2	3	4	5